

ISKRA-IEZE LJUBLJANA

Smela pot TOZD »Upori« v Šentjerneju

To pot je obisk veljal IEZE — TOZD „Upori“ v Šentjerneju. Imel pa sem povrhu še srečo, da mi je uspelo najti „doma“ direktorja Ludvika Simoniča, ki se sicer ne more pritoževati, da bi mu manjkalo skrbi in dela. Poskušal sem v ta zapis zajeti čim več o tem, kako dela ta naš delovni kolektiv, kako premaguje letošnji, močno povečani proizvodni načrt in kako napreduje rekonstrukcija, po kateri bodo njihove bodoče naloge še veliko večje.

Doslej se je ta naš največji dolenski delovni kolektiv „namnožil“ že na 1.000 zaposlenih, zato prav nič čudnega, če so si za letošnje leto naprtli kar 120 milijonov dinarjev proizvodnih obveznosti. Ta številka nam pove, da so se letos namenili izdelati kar za 50 % več, kot je znašala njihova proizvodna realizacija v l. 1973. Vsekakor obsežna naloga, katero pa so si naložili v prepričanju, da jo bodo tudi izpeljali, čeprav morda s težavami.

Zmagala je radovednost in takoj sem pobaral, kako so bili uspešni v prvem letošnjem trimesečju. Kolikor so načrtovali, jim sicer v celoti ni uspelo izvršiti, vsekakor pa ti zaostanki niso tolikšni, da bi jih v prihodnjem obdobju, če ne bo kakih večjih težav, ne mogli nadoknaditi. Izpolnili so v l. trimesečju okrog 90 % proizvodnega načrta in 96 % prodajnega.

Tudi na področju izvoza so za leto načrtovali za 5 % večjo vrednost, ali z drugimi besedami povedano, nameravajo izvoziti za 5 milijonov dolarjev. Tudi v izvozni dejavnosti so bili v prvem trimesečju rezultati podobni gornjim. Tovarna uporov in potenciometrov v Šentjerneju je v rekonstrukciji. Dograjujejo namreč novo proizvodno halo za upore in prav v tem delno ležijo razlogi za to, da letošnjih načrtovanih obveznosti niso izpolnili še bolje. Prišlo je namreč do polletne zamude pri rekonstrukciji, ker so bila za to potrebna finančna sredstva odobrena malone leto pozneje, kot je bilo predvideno.

Dejanska zamuda znaša pol leta in namesto, da bi se proizvodnega načrta lotili na osnovi novih zmogljivosti (po rekonstrukciji) že v začetku l. 1974, se bo to lahko zgodilo šele v drugi polovici leta, čeprav v novih delovnih prostorih že z vsvo vno montirajo nove stroje in drugo opremo.

In kaj bo prinesla končana rekonstrukcija? Tovarna bo po njej lahko od dosedanjih 340 milijonov uporov letno izdelovala od 500 do 600 milijonov teh iskanih izdelkov. Zanimivo pri tem je, da bodo za takšne proizvodne naloge potem potrebovali le okrog 50 novih sodelavcev, saj bo glavno breme za povečano proizvod-

njo uporov nosila sodobnejša oprema, povečini skonstruirana in izdelana doma, kar je nedvomno še drug uspeh tega marljivega delovnega kolektiva. Z ustrezno organizacijo proizvodnje pa se hkrati povečuje tudi proizvodnja potenciometrov od lanskih 35 na letošnjih 52 milijonov kosov.

Zmotno bi bilo misliti ob vsem tem, kar smo že prečitali, da šentjernejski delovni kolektiv pri svojem delu nima nikakršnih problemov. Dovolj jih je in preveč in vsak po svoje jih tare. Razumljivo — če teh problemov ne bi bilo, bi lahko zapisali še bolj vzpodbudno in z večjim zadovoljstvom. In večina teh problemov je takšnih, da jih ne moreta prav odtehati prizadevnost in skrbno gospodarjenje kolektiva.

Ker iz Šentjerneja pretežni del svoje proizvodnje izvažajo, devalvacija v državi, ki je nedvomno veliko večja, kot v svetu, vpliva na akumulacijo. Vsa prizadevanja za čimvečjo racionalizacijo proizvodnje in za čim manjše poslovne stroške komajda zaležejo, saj le težka pokrivalo iz znanih okoliščin večje stroške proizvodnje. Za svojo proizvodnjo potrebujejo okrog 35 % uvoznega in 65 % domačega reprodukcijskega gradiva. Tudi tu ne manjka problemov in težav, od rastočih cen, do podaljšujočih se dobavnih rokov.

Nadaljnja, vse večja težava pa se kaže v izterjatvah. Kupci dolgujejo vse večje zneske in s tem povzročajo dodatne težave, onemogočajo pravočasna plačila naročenih gradiv, ogrožajo reden potek proizvodnje itd.

Kljub že nekaj časa povečanemu povpraševanju po izdelkih šentjernejske tovarne pa s tem še nismo povedali vsega. Pred časom so namreč v Kostanjevici ob Krki odprli nov obrat, v katerem izdelujejo nov izdelek — svetlobni regulator. To je prvi izdelek iz predvidenega dopolnilnega proizvodnega programa, v katerem načrtujejo proizvodnjo še drugih, tržno zanimivih in perspektivnih izdelkov, v katere bodo lahko množično vgrajevali svoje osnovne izdelke, t.j. upore in potenciometre. Pri tem je pomembno to, da nameravajo s tem dopolnilnim programom razviti proizvodnjo dobro idočih izdelkov, ki pa se v svoji finalizaciji prav nič ne prekrivajo s proizvodnimi programi ostalih organizacij združenega podjetja.

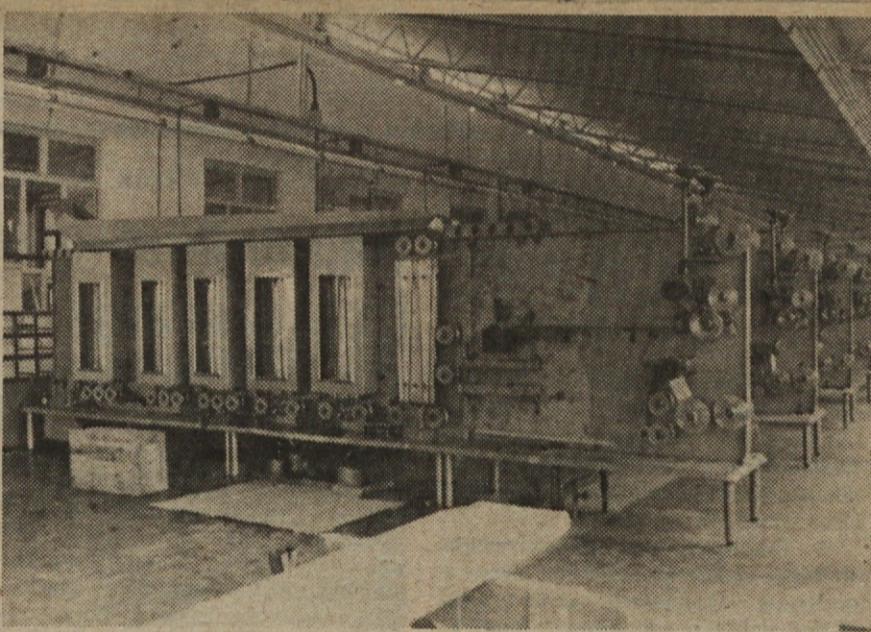
Čeprav končujem ta zapis, nismo o vsem šentjernejskem kolektivu rekli še zadnje besede. Pa tudi obljubili so, da bodo kaj kmalu spet postregli z novimi podatki, iz katerih bo moč napisati še kaj več o njihovih naporih in dobrih rezultatih.

—J.C.—

Visoko priznanje

Na dan zmage, 9. maja, je prvič zasedala republiška delegatska skupščina, oz. vsi trije njeni zbori. Ob tej priložnosti je bil za novega predsednika skupščine SRS izvoljen dr. Marjan Breclj, za podpredsednika skupščine pa sta bila izvoljena Vladimir Logar, predsednik skupščine ZP Iskra, in Beno Zupančič, a za generalnega sekretarja skupščine Jože Pavec. Dosedanji predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher je bil izvoljen za predsednika predsedstva SR Slovenije. Novemu podpredsedniku skupščine SRS ob izvolitvi iskreno čestitamo!

Montaža proizvodnih linij za upore v novi hali

PRED ZAKLJUČKOM REDAKCIJE

Gorenje in Iskra hitita

Sestanek skupne komisije za integracijo obeh podjetij na GZS

LJUBLJANA, 14. maja — V gospodarski zbornici Slovenije je bil danes sestanek skupne komisije za integracijo združenega podjetja Gorenje in Iskre ob sodelovanju predstavnikov centralnega komiteja ZKS, republiškega sveta zveze sindikatov in gospodarske zbornice Slovenije, ki ga je vodil Andrej Verbič, predsednik gospodarske zbornice Slovenije.

Komisija je ugotovila, da osnutek samoupravnega sporazuma o združenju dela in sredstev v sedanjih obliki ustreza gospodarskim in političnim izhodiščem, hkrati pa zagotavlja hitrejšo gospodarsko rast združenih organizacij združenega dela ter hitrejšo uresničevanje skupnih in širših družbenih interesov. To omogoča začetek organizirane politične akcije za podpis samoupravnega sporazuma o združenju dela in sredstev.

Iskra je podpisala v Makedoniji pogodbo za dobavo treh EATC sistema META-CONTA 10 C. Montirali jih bomo v Prilepu, Tetovem in Kumanovem. Na sliki: od leve proti desni: v. d. gen. direktorja ZP Jože Hujs, direktor podjetja PTT republike Makedonije Djore Dameski, glavni direktor IC Anton Stipanič in v ozadju Peter Jamnik, vodja sektorja za javno telefonijo TOZD Telekomunikacije IC. Več o tem prihodnjič.

Zasedanje poslovnega odbora ZP Iskra

V ponedeljek, 13. maja 1974, je ob polni zasedbi in ob navzočnosti večjega števila gostov, zasedal Kolektivni poslovodni organ — Poslovni odbor ZP Iskra, ki ga je vodil generalni direktor Jože Hujs. Dnevni red je bil obširen, pester in pomemben, saj je obsegal tako oceno poslovanja ZP v l. 1973, kot tudi predlog gospodarskega plana za l. 1974, torej materiale, ki naj bi jih sprejela v teku naslednjega tedna Skupščina ZP. Sklepe PO ZP bomo objavili v naslednji številki glasila, danes pa bi radi informirali naše samoupravljavce in posebno delegate skupščine o najvažnejših zaključkih tega prvega zasedanja poslovnega odbora.

V prvi točki dnevnega reda je generalni direktor Jože Hujs poročal o svojem delu in delovanju za čas od imenovanja do danes, ki je v glavnem obsegalo reševanje naslednje problematike — vprašanje integracije v ZP Gorenje, Velenje, dalje pridobitev kreditov pri LB za prenosni TV MINI-

samoupravnega sporazuma ZP Iskra, ki zahteva še v teku l. 1974 formiranje branžnih podjetij, in poudaril njihovo pomembnost za nadaljnji razvoj Iskre. Branžni organizaciji proizvodnje ustrezno se bodo morali organizirati tudi raziskovalno-razvojna dejavnost in komercialna dejavnost Iskre.

Edi Delopst, v. d. direktor področja za ekonomiko in finance, je poslovni rezultat Iskre za l. 1973 ocenil kot zelo pozitiven, posebno če k vsemu upoštevamo tudi razmere na domačem in na inozemskih tržiščih, ki za Iskro niso bile preveč ugodne, in če na drugi strani ugotovimo tudi to, da so nam sorodna podjetja lani poslovanje zaključila s precej večjimi težavami in tudi precej manjšim uspehom. Isto mnenje je z njim delil tudi poslovni odbor, čeprav meni, da je Iskra imela tudi nekaj nepotrebnih programskih težav, ki bi se lahko rešile že takoj na začetku, če bi hitreje in smejeje začeli z organizacijo branžnih podjetij.

Plan za l. 1974, katerega izvlečke smo objavili v naši zadnji številki, je na kratko obrazložil šef plana Peter Grčar ter poudaril nesorazmerje med planiranim angažiranjem novih delavcev in predvideno rastjo proizvodnje. Ker bo o tem govora tudi na skupščini, bomo o tem več pisali v našem skupščinskem poročilu. Poslovni odbor pa je bil enotnega mnenja, da je v ZP Iskra potrebno korenito menjati dosedanja načina planiranja, ko je plan ZP samo seštevek planov posameznih delovnih organizacij (in TOZD), in ga nadomestiti z učinkovitim poslovno usmerjevalnim sistemom. Obstoječi predlog gospodarskega plana ZP vsebuje postavke in obremenitve za posamezne TOZD po ključu, ki je bil sprejet v samoupravnem sporazumu, ter v višini, kot so jih predvidele smernice gospodarskega plana, ki jih je sprejel DS ZP, v skladu z lani veljavnim statutom ZP.

V. d. direktor tovarne polprevodniški Trbovlje Ž. Abramovič je poročal o njegovem dosežanem delu v tej tovarni ter poročilo o poslovanju tovarne v štirih mesecih letošnjega leta, ki je z zavzetim sodelovanjem celotnega kolektiva dokaj ugodno, saj je večina spoznala, da je rešitev predvsem v lastnem discipliniranem in ustvarjalnem delu ter ob naslonitvi na celotni delovni kolektiv združene Iskre! Tovarni je uspelo tudi razčistiti nekaj spornih zadev z inozemskimi partnerjem — firmo Knapič, s čimer so odpadle zadnje prepreke za novo poslovno usmeritev tovarne, skladno s poslovno politiko celotne Iskre.

Jože Hujs je na koncu svojega poročila opozoril tudi na določilo

I.S.

Pohoda po poteh partizanske Ljubljane se je med množico skoraj 60.000 ljudi iz vse Slovenije udeležilo tudi več kot 100 Iskrašev. Največ udeležencev ZP na sobotnem pohodu po poteh tovarništva in spominov je bilo iz Naprav, Aparatov, IRI in IC, pa tudi nekateri drugi niso po množičnosti prav nič zaostajali.

Ugodna aprilaska gibanja, čeravno še vedno pod načrtom

Doseženi obseg proizvodnje v mesecu aprilu še vedno ni bil tolikšen, kot smo predvidevali z dinamičnim proizvodnim načrtom, saj smo v skupni proizvodnji naredili za 5,12 % manj, kot smo si za mesec april zastavili. Pri tem smo nekoliko bolje izpolnili naloge za domače tržišče, kjer je zaostanek za mesečnim načrtom le 4,12 %. Nekaj več kot dvakrat tako velik, in sicer 9 %, pa je zaostanek v mesečni proizvodnji za izvoz. S tem smo predvideno kumulativno v skupni proizvodnji za prve štiri mesece dosegli s kazalnikom 92,62. Tudi tu je kazalnik 93,78 za izpolnitev načrta proizvodnje, namenjene domačemu trgu, ugodnejši od kazalnika za izvoz, kjer smo naredili le 87,94 %.

Ti podatki, izračunani izključno na dinamiko, res niso najbolj vzpodbudni in ne dajejo prave slike o dejanskih naporih in delu vseh članov kolektiva, ki se trudijo, da bi proizvodni načrt v poslovnem letu v celoti dosegli in presegli. Zato naj ne bo odveč, če ob zaključku prve tretjine leta izpolnjevanje proizvodnega načrta osvetlimo še z nekaterimi drugimi podatki.

Proizvodnja v aprilu je bila za 10,14 % večja od proizvodnje v predhodnem mesecu in za 12,05 % večja od povprečne mesečne proizvodnje v prvih treh mesecih letošnjega leta. Trend rasti proizvodnje je tako zelo zadovoljiv. Z aprilom smo izpolnili 31,88 % letnega načrta, pri tem pa smo imeli 4,13 % manj zaposlenih, kot je predvideval načrt. V preostalih 8 mesecih leta bi tako morali narediti povprečno 2,1 % več, kot smo v prvi tretjini leta, pa bo letni načrt zagotovo izpolnjen. To sicer ne bo lahka naloga, vendar ni nemogoča, saj moramo v tem obdobju pravzaprav obdržati v povprečju doseženi obseg v aprilu, kar nam zagotavlja celo malenkostno prekoračitev letnega načrta. Res je, da so pred nami dopustniški meseci, ko bodo razpoložljive kapacitete manjše in bo zato tudi mesečni obseg nekoliko zanihal. Toda istočasno moramo upoštevati tudi načrtovane nove sodelavce in predvsem dejstvo, da bo obratu SVN, kjer je seda-

nje izpolnjevanje načrta najbolj v zaostanku zaradi dolgih proizvodnih ciklov in pomanjkanja naročil v začetku leta, položaj v naslednjih mesecih, zlasti pa proti koncu leta, bistveno ugodnejši. To skupaj pa bi moralo in mora kompenzirati poletne dopustniške izpade. Zlasti če istočasno ugotovljamo, da smo načrtovano storilnost na enega zaposlenega v prvi tretjini leta v popolnosti dosegli!

Po posameznih skupinah izdelkov smo v mesecu aprilu dosegli sledeče: v skupini stikalnih aparatov smo mesečni proizvodni načrt za domače tržišče dosegli s kazalnikom 53,25, kumulativno pa z 71,30. V izvozu smo že v predhodnih mesecih opravili načrtovano proizvodnjo, tako da je kazalnik kumulativne izpolnitve 113,37. Pri tem moramo poudariti, da smo zaradi spremembe tip pri kooperaciji z DDR (namesto TB tipkal uvajamo nova tipkala TLB) že v prvem trimesečju imeli večje zastoje, ki se bodo po oceni potegnili še v celo drugo trimesečje. Zato bomo doprinosi lahko opravili šele v drugi polovici leta. Pri tem je ugodno še to, da uvajamo tudi dodatni program kooperacije s CGE iz Milana pri proizvodnji tipkal TLC, kar bo v drugem polletju pomenilo visoko prekoračitev predvidenega letnega načrta. Tako kljub sedanjem in bodočim zaostankom celotna proizvodnja ne bo ogrožena.

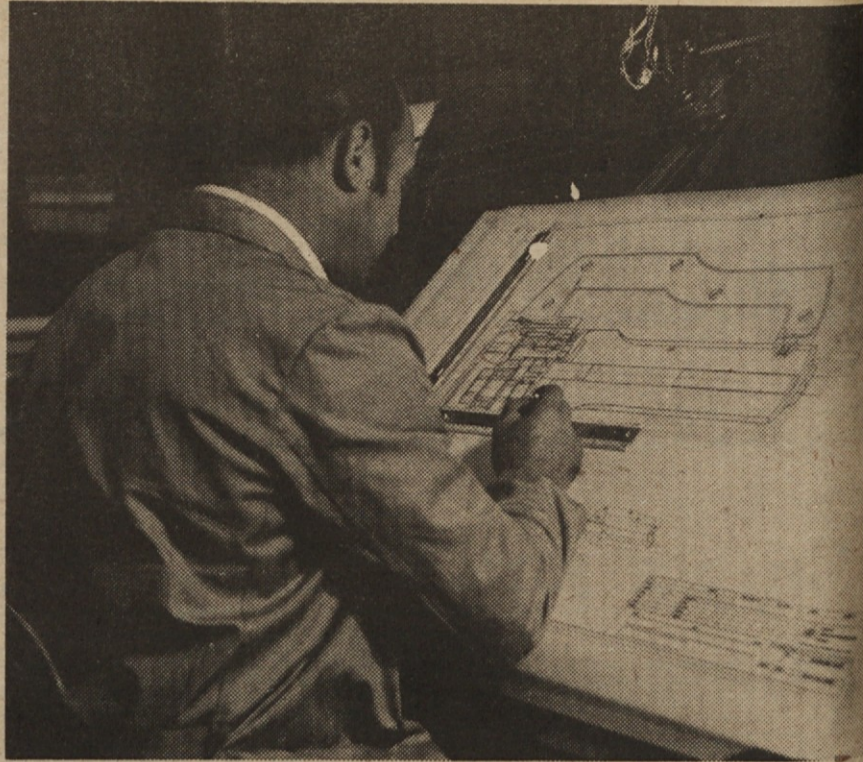
V skupini industrijskih elektronskih naprav je bila mesečna naloga za domače tržišče opravljena s kazalnikom 89,96, kar daje 69,97 % kumulativne. V izvozu je bil mesečni načrt proizvodnje izpolnjen s kazalnikom 49,43, to pa pomeni 42,27 % kumulativne. Problematika je še vedno ista, kot je bila v predhodnih mesecih, le da se stanje polagoma, vendar vztrajno boljša. Večje uspehe na tem področju pričakujemo predvsem v drugi polovici leta.

V skupini zaščitnih relejev, elementov avtomatike in signalnih naprav smo za domače tržišče izpolnili 96,48 % mesečnega dinamičnega načrta, kar daje 96,71 % kumulativne. V izvozu smo dinamično nalogo v

mesecu celo presegli, saj je kazalnik 101,96, kazalnik kumulativne pa je obstal na 99,67. Ta skupina izdelkov je v odnosu na svojo strukturalno udeležbo v načrtu najbolj pomembna in najbolj bistveno vpliva na izpolnitev celotnega načrta. Zato moramo pri tej skupini omeniti dvoje elementov, s katerimi bomo v preostalem delu leta, zlasti pa v drugem polletju lahko doseganje dosežke še bistveno povečali. Predvidene izboljšave na motorčku za PG bodo po oceni bistveno zmanjšale težave pri finalizaciji programatorjev, saj smo s podobnimi izboljšavami pri termostopu že dosegli viden napredek. Menim, da 2,1 % povečanje finalizacije, potrebno po izračunu, s tem ne bo več vprašljivo in da bomo tako pri dobri tretjini proizvodnje ta element povečanja zagotovili. Kot drugo, pa bomo v drugi polovici leta uvedli v proizvodnji zaščite tudi precejšen vložek umskih naporov. S tem bodo izdelki bistveno plemeniteni in bo tako finančna realizacija ugodnejša. Tudi ta vložek bo zelo pomemben, saj bo na področju zaščite prav tako zagotovil potrebno višjo realizacijo. Zato lahko tudi za to najmočnejšo skupino izdelkov z optimizmom ocenjujemo ugodno letno izpolnitev proizvodnje.

V skupini rezervnih delov in uslug smo v mesecu aprilu, kot v vseh mesecih doslej, dosegli zelo ugoden uspeh. Kazalnik mesečne izpolnitve je 171,27, kar daje v kumulativni kar 427,27 %. Čeprav ta skupina po svoji strukturi ni tako vplivna, pa je njen delež zaradi zelo visoke izpolnitve v tem obdobju dokaj pomemben, saj kompenzira v celoti zaostanek pri zaščitnih relejih, elementih avtomatike in signalnih napravah.

Ob koncu tega poročila moramo ponovno poudariti, da sicer za načrtom zaostajamo, vendar so vsa ostala gibanja zelo ugodna in predstavljajo nevedno dovolj solidno osnovo za delo v prihodnjem obdobju. Če bomo znali dosežene uspehe zadržati in za malenkost povečati, bomo letošnje leto zaključili še boljše - vsaj kar se obsega proizvodnje tiče, kot smo to dosegli v lanskem letu. Če ob tem poudarimo, da je načrt za okoli 430 % višji, potem bodo proizvodni dosežki zares odlični. L

Projektant električnega ročnega orodja pri delu.

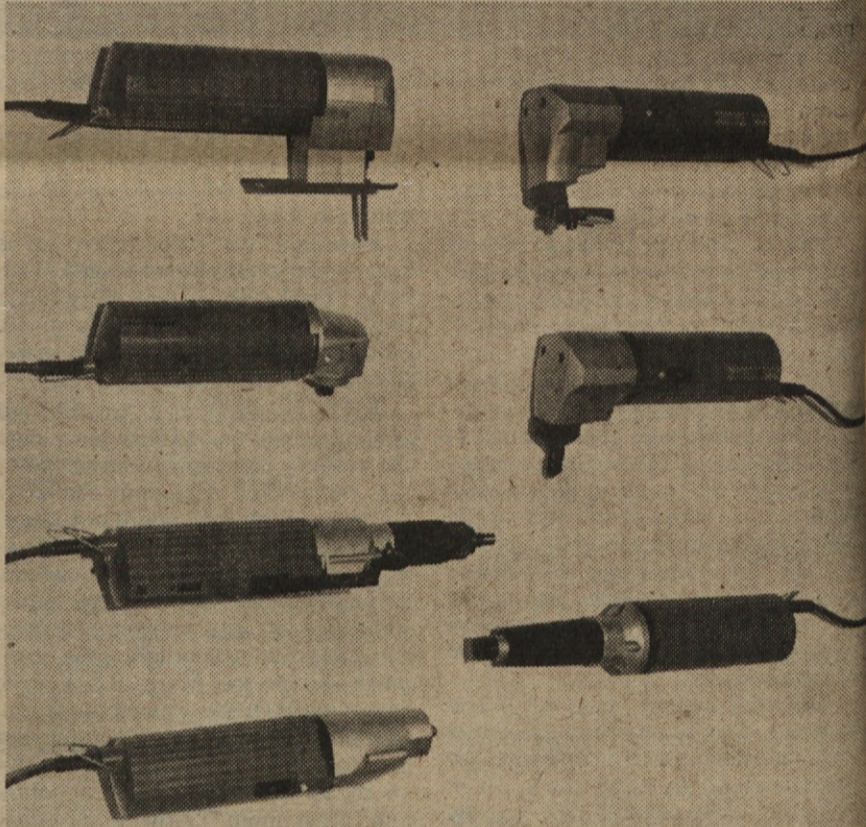
Obisk v Raziskovalnem inštitutu

V minuli številki Iskre smo objavili prispevek o električnih ročnih orodjih, za to številko pa smo pripravili sestavek o Oddelku za električna ročna orodja pri Iskrinem raziskovalnem inštitutu v Ljubljani.

Na Oddelku, ki ga vodi inženir strojništva Miro Meden, so zaposleni v glavnem strojni in elektro inženirji, tehniki obeh strok ter laboranti. V precej utesnjenih prostorih dela skupno nekaj več kot 20 strokovnjakov. Oddelek se iz leta v leto večja spričo vse večjih potreb pri razvojnem delu,

dušilne elemente in drugo, vse to pa podraži izdelek. Pri izdelavi električnih ročnih orodij naletimo še na tako imenovani dvojni kvadrat, to je na dvojno izolacijo, tako da je uporabnik orodja povsem zaščiten pred električnim tokom. Kljub morebitnim notranjim prebojem je uporabnik zaščiten.

Pri vsakem prototipu preizkušajo poleg varnosti seveda tudi druge lastnosti, že izdelava samega prototipa, ki mora biti čimbolj podoben poznejšemu stroju, pa zahteva veliko mero iznajdljivosti. Ohišje in vmesne stene prototipa dobesedno rezbarijo - sestavljajo iz posameznih ploščic, ki jih nato lepijo. Uporabljajo tekstolit, ki je izredno odporen, kljub temu pa imajo marsikdaj težave, saj mora med

Izvedenke univerzalnega stroja za različna dela.

merjenju in preizkušanju. Že sama Iskra izdeluje iz leta v leto nove in nove stroje, stalno pa se povečuje tudi sodelovanje s tujimi tovarnami, na primer Skilom in drugimi.

Precej zmogljivosti zasedajo zelo zahtevne meritve, ki so potrebne pri izdelavi prototipov in prvih strojev, pa tudi meritve zaradi atestov, ki so neke vrste vizitka oziroma pogoj, da lahko izvažamo.

Miro Meden nas je opozoril na hudo svetovno konkurenco na področju električnih ročnih orodij pa tudi na strožje kriterije, ki so jih uvedle številne države, v zadnjem času tudi vzhodnoevropske. Gre predvsem za dve vrsti atestov - na radio motnje in na hrup. Želja vseh je, da bi izdelovali čim manjše in lažje pa tudi poceni stroje, ki morajo biti tudi priložni. In ravno ti elementi zahtevajo zaradi izolacijskih sposobnosti debelejša ohišja, večje medsebojne razdalje,

poskusi delovati prototip pod visokimi, nenormalnimi obremenitvami, pri tem pa nastajajo tudi izredno visoke temperature.

Električna ročna orodja niso več takšna kot so bila pred leti, ko je bilo mogoče že na osnovi zunanega videza ugotoviti, kje je kakšen del. Orodja zdaj niso več strogo štirioglasta, saj imajo lepše, zanimivejše in bolj priročne oblike, vse to pa zahteva tudi več raziskovalnega dela in poskusov. Da bi bili čimbolj kos nalogam so nekateri na oddelku specializirali na ročna orodja za obdelavo lesa, drugo pa na orodja za obdelavo kovin.

Tako kot povsod drugod tudi v Oddelku za električna ročna orodja pri IRI ne želijo ostati pri sedanjih zmogljivostih, k razširitvi pa jih že sedaj silijo obseg dela in utesnjenosti prostorov.

Ekskurzijski sklād študentov fakultete za elektrotehniko v Ljubljani in Elektrotehniška zveza Slovenije vabita na ELEKTROTEHNIŠKI PLES '74 ki bo 17. t.m. ob 20. v prostorih Kluba poslancev SRS, Ljubljana, Puharjeva 7. Igral bo ansambel „Kavalirji“, pel pa Oto Pestner. Predprodaja vstopnic na fakulteti za elektrotehniko, Ljubljana, Tržaška 25, vsak dan od 10. do 12. ure in uro pred pričetkom plesa v Klubu poslancev SRS.

ISKRA - ELEKTROMEKANIKA, KRANJ

Uspeh v dolgoročnem načrtovanju

V prejšnji številki Iskre smo objavili prvi del sestavka o seminarju samoupravljalcev, ki je bil 23. aprila t. l. v Kranju in se je nanašal predvsem na izvajanja generalnega direktorja Jožeta Hujsa.

Danes objavljamo nadaljevanje poročila s tega koristnega seminarja.

V okviru 3-dnevnega seminarja je bilo na programu več predavanj. O sistemu samoupravljanja v delovnih organizacijah in TOZD je predaval Miroslov Gogala. Od 535 letos izvoljenih članov samoupravnih organov je bilo prvi dan prisotnih 339.

Druga dne je od 110 vabljenih predsednikov DS, odborov in komisij prišlo komaj 34. Poslušali so prispevek Alojza Šviglja na temo vodenja sestankov, o medosebnih odnosih ter delu z ljudmi. Udeleženci so izrazili nekatere pomisleke v zvezi s smotnejšim vodenjem sestankov in možnostjo tovrstnega usposabljanja. Seminar je nadaljeval tov. Pavlin z razlago o organizaciji in metodah dela samoupravnih organov.

Tudi tretji dan udeležba samoupravljalcev na seminarju ni bila najboljša. V skupini, ki je obravnavala medsebojna razmerja delavcev v združenem delu, je bilo udeležencev od 97 vabljenih samo 26. Gradivo in okrožnice so bile razposlane pravočasno, slabo udeležbo gre pripisati verjetno popoldanskemu času.

36 članov od vabljenih 83 iz druge skupine se je poglobilo v razpravo o OD. Predavanja sta imela vodja oddel-

ka za osebne dohodke Zorislav Novak (Formiranje in delitev OD v podjetju, samoupravni sporazum; Dodatki, nadomestila, povračila, nagrade) ter analitik Klavdij Mulič (Sistem delitve, Osebna ocena).

V živahni razpravi po predavanjih so proizvajalci opozorili na težave z normami. Ocenjevalci delavce po normi slabše ocenjujejo kot one, ki delajo po času. To je razvidno iz obvestil, ki jih mesečno pošilja področna služba TOZD-om. S tem bi morali bolje seznaniti samoupravne organe in družbenopolitične organizacije, da bi poskrbele za analize in ukrepe.

Kritične pripombe je bilo slišati tudi na račun nagrad, ki jih podeljujejo DS posameznih TOZD. Te podeljujejo v nekaterih enotah predvsem vodilnim kadrom, ne zajemajo pa neposrednih proizvajalcev.

V razpravi so nadalje obravnavali sindikalno listo, iz njene vsebine izhajajoče pravice, regrese in pa neustrezni pojem t. im. „odpravnine“. Poudarili so, da predvsem nikogar ne odpravljamo, ampak nagrajujemo ob odhodu v pokoj. Če naj bo nagrada upokoje-nemu delavcu izraz priznanja za njegovo delo, ne bi smela temeljiti na republiškem povprečju, pač pa naj bi temeljila na trimesečnem povprečju nagrajenčevih OD, preden je odšel v pokoj.

V.B.R.

ISKRA-ŠOLSKI CENTER, KRANJ

Dopolnilno izobraževanje

Iskrin šolski center v Kranju ima tudi oddelek za izobraževanje odraslih. Naročila za posamezne seminarje in tečaje dajejo Elektromehanika, Iskra Commerce in skupnost PTT. Veliko jih morajo v Šolskem centru tudi odkloniti samo zaradi drastičnega pomanjkanja prostora. V glavnem sprejemajo naročila samo od tovarne in Iskra Commerca, ker ima šolanje tudi komercialno plat, saj so zanj naročniki pogodbeno vezani s kupci.

V šolskem letu organizirajo približno 30-32 tečajev in seminarjev s približno 1400 slušatelji. Veliko pozornost posvečajo predvsem tečajem iz varstva pri delu in priučevanju neposrednih proizvajalcev na delovnem mestu v njihovi OZD. Organizirajo tudi tečaje za pridobitev naziva, jezikovne iz angleščine in nemščine od I. stopnje do konverzacije ter tečaje komercialnega značaja za kupce Iskrinih proizvodov.

Največ slušateljev je iz vrst tehnikov. Ostali pa so VK, KV, PKV delavci ter inženirji I. in II. stopnje. Predavajo predavatelji Šolskega centra, v glavnem pa Iskrini strokovnjaki, kajti problem strokovne terminologije tudi poklicni prevajalci težko obvladajo.

Slušatelje uvodoma izčrpno informirajo o programu seminarjev, tako da se odločijo za tisto inačico, ki jo potrebujejo. Stroške šolanja pa nerealno podraži že omenjeno veliko pomanjkanje učnih površin; morajo v ta namen organizirati najem najrazličnejših prostorov na Gorenjskem (Bled, Škofja Loka, Radovljica, Preddvor.)

Morda bi veljalo omeniti še to, da se glede na izreden napredek znanosti tudi pri nas pojavlja čedalje večja potreba po šolanju strokovnjakov z že oblikovanim profilom.

SKUPŠČINA ZP BO 23. MAJA
II. zasedanje skupščine združenega podjetja Iskra, preloženo s 16. maja na četrtek, 23. 5. t.l. ob 10. dopoldne v dvorani delavskega upravljanja Elektromehanike (nad restavracijo) v Kranju.

Pomanjkanje proizvodnih zmogljivosti in delavcev

Na 2. seji poslovnega odbora 26. aprila t.l. so razpravljali o poslovanju v letošnjem letu, ki kljub težavam, predvsem pri nabavi materiala, kaže ugodno sliko. Tokrat so se člani PO podrobno seznanili s problemi tovarne TEA, ki se kažejo predvsem v pomanjkanju proizvodnih kapacitet in delavcev. Ker pa je ta problem prisoten tudi v drugih tovarnah, je poslovni odbor sprejel stališče, da se za katična dela oz. ozka grla v proizvodnji uvede tretja delovna izmena, nadurno delo pa se sme opravljati le v primerih, če je to ekonomsko opravičeno in da se prepreči prekinitve dela v drugih tovarnah podjetja. Glede pomanjkanja sestavnih delov, ki jih izdelujejo tovarne v okviru podjetja, je poslovni odbor sprejel sklep, da so le-te dolžne druga drugo pravočasno zagotavljati sestavne dele za finalno proizvodnjo. Pomanjkanje delavcev je pereč problem in prav zato je treba nekatera dela reševati s kooperacijami. Glede tega je naročeno zadevni službi v to-

varni, da bolj intenzivno išče koooperante za manj zahtevna proizvodna dela, zlasti naj prouči možnost kooperacij v tovarnah združenega podjetja Iskra. Poslovni odbor zahteva, da proizvodno področje poroča do konca maja o izvajanju sklepov.

V nadaljevanju se je poslovni odbor obravnaval predlog investicijskega področja za odobritev dodatnih sredstev, ki so potrebna zaradi črpalnišča industrijske vode na Laborah, za dodatna dela pri gradnji lakirnice in sredstva za nevtralizacijske jame. Vsekakor so dodatna sredstva dokaj visoka oz. kakor je bilo rečeno — previsoka (2.040.000 din), zato bo uprava podjetja ponovno proučila možnost za znižanje stroškov.

Na zasedanju DS bo poslovni odbor predlagal investicijo za razširitev proizvodnih prostorov telefonskih central in aparatov na Laborah v tlorisni površini 21.600 kv. m in za razširitev tovarne mehanizmov v Lipnici v izmeri 1.350 kv. m.

vanski in švicarski konzul v Milanu, zastopniki nekaterih večjih jugoslovanskih podjetij v Milanu in mnogi drugi gostje.

Direktor milanske Iskre, Franjo Valenčič, je gostom predstavil novo trgovino in njeno dejavnost. Poudaril je glavni namen poslovalnice, to je, da želimo Iskrine izdelke približati tudi neposrednemu kupcu.

Našem dinamičnemu zastopstvu v Milanu želimo, da bi v čim večji meri izpolnilo zastavljene naloge, saj bo to v čast in korist vsem našim organizacijam združenega dela v Iskri.

Mirko Horvat

Poglej, izberi, kupi!

Izdelki Iskre so se doslej prodajali neposrednim kupcem v vseh specializiranih trgovinah v Jugoslaviji in v 22 lastnih poslovalnicah. Konec aprila pa so odprli v Milanu prvo lastno prodajalno, kjer bodo postregli kupcem z izdelki Iskre in Perlesa. Vse kaže, da je to sploh prva trgovina, ki jo je odpra-

Ob otvoritvi moderne trgovine ISKRA PERLES v Milanu je spregovoril Franjo Valenčič, direktor Iskra Elettronica Italiana.

katerakoli gospodarska organizacija Jugoslavije v tujini. Plasiranje naših izdelkov torej ne bo šlo več izključno po načelu: naroči, čakaj, plačaj, prevzemi! ampak tudi v smislu direktnega nakupa, po načelu: poglej, izberi, kupi!

To je na vsak način nov in kvaliteten premik v nujenju našega blaga inozemskemu kupcu, novo okno v trgovski svet, približanje končnemu odjemalcu in hkrati močna afirmacija za našo proizvodnjo in trgovsko sposobnost.

Lokal se nahaja sredi modernega poslovnega centra v Milanu, v sodobni poslovni zgradbi. Uredili so ga milanski arhitekti tako, da je bolj podoben razstavi na tehničnem sejmu kot klasični izložbi v trgovini. Ureditev je veljala precej milijonov lir in vsa sredstva je prispevala naša firma, Iskra Elettronica v Milanu. Plan letne prodaje znaša eno milijardo lir in res ne smemo dvomiti, da bodo te, visoko zastavljene naloge tudi dosegli.

Kupcem bodo nudili izdelke Iskre, Perlesa in nekaterih večjih renomiranih proizvajalcev.

Na otvoritev poslovalnice so prišli predsednik skupščine ZP Iskra, Vladimir Logar, generalni direktor ZP Jože Hujs, glavni direktor Iskra Commerce Anton Stipančič, jugoslo-

Premajhna povezanost

Minulo soboto je bila v Ljubljani redna seja sekretariata predsedstva Koordinacijske konference Zveze mladine ZP Iskra. Na njej so govorili o dejavnosti mladinskih aktivov po bazenih, o delu komisij pri predsedstvu, srečanju mladih v Cetinju, mladinskih delovnih brigadah, štafeti mladosti, o poteku združevanja med Iskro in Gorenjem in drugem.

V prvi točki dnevnega reda so predstavniki posameznih bazenov poročali o dejavnosti mladinskih akti-

vov. Za dejavnost mladih Iskrinih delavcev na Dolenjskem sta značilni slaba povezanost in obveščenost. Kakšnih posebnih akcij v zadnjem času niso imeli. Izjema so mladi v tovarni v Semiču. Na seji sekretariata so menili, da bi bilo treba zaradi tega mrtvila čimprej sklicati skupno sejo vseh mladinskih aktivov celotnega dolenjskega bazena. Podoben položaj je na Primorskem. Tudi tam je povezanost izredno slaba, čeprav so posamezni aktivji dokaj delovni. Neko-liko bolje je na Gorenjskem, kjer pa — kot je izjavil eden od udeležencev seje — sloni vsa dejavnost na peščici marljivih posameznikov, zanimanje večjega števila mladih za organizirano dejavnost v okviru mladinskih aktivov pa je žal izredno majhno. V ljubljanskem bazenu so mladinski aktivji v večini izredno marljivi, pri nekaterih pa je opaziti določeno krizo, kot na primer v Orodjih, IEZE in Vegi. Za nedelavnost in neorganiziranost so v teh podjetjih verjetno odgovorna prav vodstva mladinskih aktivov.

Na sestanku sta bili večkrat ponovljeni naslednji misli, ki sta gotovo izredno pomembni za pristop k dejavnosti mladih. Prva misel je ta, da v tistih podjetjih, v katerih so družbeno-politične organizacije nedelavne, se tudi mladina ni organizirala tako kot bi se morala, druga misel oziroma napotek pa je ta, da morajo biti aktivji mladih delavcev delovni, pri tem pa je čisto vseeno, če se povezujejo z Občinskimi konferencami Zveze mladine ali pa z Iskri Koordinacijsko konferenco.

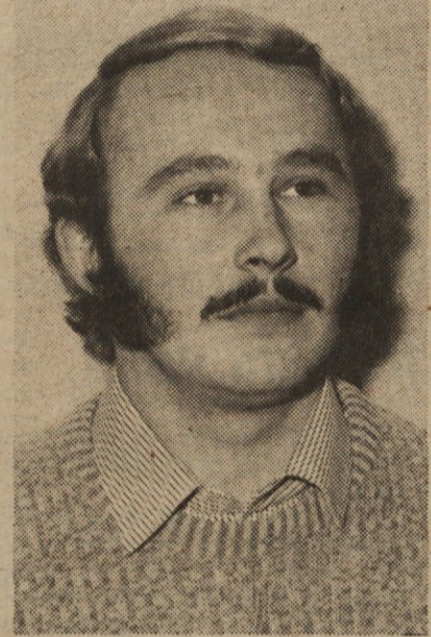
Druga točka dnevnega reda je zajemala dejavnost komisij pri predsedstvu. Te komisije so dokončno oblikovali na portoroškem seminarju pred približno dvema mesecema. Trenutno sta aktivni le komisija za družbeno-ekonomsko odnose in ideološko-politična komisija. Naloga prve komisije, ki jo vodi Vida Prinčič, je skrb za standard mladih, predsednica druge komisije pa je Marina Glavan, njena naloga pa je idejna vzgoja mladih. Ta komisija bo do 4. seje predsedstva KK ZM ZP Iskra pripravila enoten obrazec za uvedbo uvajalnih seminarjev za mlade, ki prihajajo na delo v Iskro. Zastavila si je tudi nalogo, da bo pripravila novo shemo organiziranosti mladih v ZP.

Sekretariat je zatem nadaljeval sejo s poročilom o srečanju mladih v elektro in elektronski industriji Jugoslavije, ki bo od 30. 5. do 2. 6. v Cetinju. Organizator je mladinski aktiv tovarne Obod v Cetinju. Na srečanje bo odšlo 20 mladih Iskrašev.

Naslednja točka dnevnega reda je bilo poročilo o mladinskih delovnih brigadah. Povedali so, da je trenutno na zvezni brigadi Kozjansko 74 okoli 50 mladih Iskrašev iz vseh Iskrinih delovnih organizacij. Predsednik predsedstva Miloš Pavlica je zatem povedal, da sta obe mladinski delovni brigadi na Dugem otoku izredno uspeli.

Na dnevnem redu sobotne seje sekretariata sta bili še poročili o poteku združevanja med Iskro in Gorenjem ter o štafeti mladosti.

lad

Novi predsednik ZM Elektromehanike Andrej Lapanja.

Z novim vodstvom po novi poti

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM MLADINE — ELEKTROMECHANIKE — ANDREJEM LAPANJO

Čeprav sva z Andrejem Lapanjo sodelavca tako v aktivu kot pri mladinski organizaciji, sva komaj našla čas za kratek razgovor. Nedavno je postal predsednik mladinske organizacije v Elektromehaniki. Star je 23 let. Po poklicu je strokovni WF (work — factor) analitik in končuje srednjo komercialno šolo kot izredni slušatelj. Povprašal sem ga, kakšni so njegovi lastni in pa načrti ZMS v delovni organizaciji, saj to bralce verjetno zelo zanima.

„Nekaj časa je že minilo od volilne konference ZMS. Medtem so se pojavile določene spremembe v samem delovanju naše organizacije. Sprejeti sta bili jugoslovanska in slovenska ustava, imeli smo volitve delegatov. Najprej smo jih izvolili za predsedstvo ZMS DO po TOZD. Mladi iz TOZD so izvolili določeno število delegatov, ki jih sedaj zastopajo v predsedstvu ZMS Elektromehanike. Imeli smo že tudi 1. sejo predsedstva, kjer se je ta oblika delovanja izkazala kot učinkovita. Delegati ZMS iz TOZD so prvič predstavljali mladince iz svojih TOZD in njihove interese. To pa je bistveno. Seveda se pojavljajo še določene pomanjkljivosti. Poskušali jih bomo odpraviti z različnimi posvetovanji, seminarji in problemskimi konferencami. Zavedati se moramo, da bomo vključili mlade samoupravljalce v aktivno delo le tako, da jih bomo sproti seznanjali s problemi DO. Najbolj važno pa je, da bodo aktivno sodelovali v samem procesu proizvodnje. Mnogi se še premalo zavedajo, kako velike pristojnosti ima pri odločanju vsak samoupravljalec. Pri tem imajo mladi še posebno veliko odgovornost.“

Vprašanje: „Kako v Elektromehaniki sodelujejo sindikalna organizacija, ZK in ZM?“

Odgovor: „Zavedamo se, da je po pismu predsednika Tita in 21. seji CK ZKJ tudi v naši DO začela ZK še bolj aktivno delati. Vemo tudi to, da je vključila v svoje vrste večje število novih članov, med katerimi je precej mladih. Ti so aktivni tako v ZK kot tudi v DPO. To se mi zdi zelo pomembno. Med ZK, in ZM so odnosi tesni in kažejo lepe uspehe. Tako smo n.pr. v kratkem času v sklopu ZK organizirali nekaj seminarjev. Skupno se tudi dogovarjamo za nadaljnje delo. To je po mojem mnenju dovolj zgovoren dokaz dobrega sodelovanja. Še nadalje se bomo trudili, da bo tako tudi ostalo. Skupno delovanje bo obradilo še večje uspehe in se odražalo v dobrih odnosih tako v Elektromehaniki kot izven nje.“

Vprašanje: „Kaj bi morala po tvem mnenju ZM še storiti v okviru DO?“

Odgovor: „V preteklem obdobju so se pokazale določene pomanjkljivosti pri sami organizaciji ZMS v Elektromehaniki. Zato smo bili primorani zamenjati nekatere mladince s takimi, ki so pripravljeni aktivno delati. Prvi rezultati so že vidni v obliki novoizvoljenih komisij. Pripravljamo osnutke njihovih programov. Ti naj bi bili okvirni, konkretne pa bi spreje-

mali le za en mesec vnaprej. Izkušnje so namreč pokazale, da dolgoročni programi niso bili učinkoviti in v celoti izpolnjeni. Zato menim, da je bolje načrtovati manj, a kvalitetno. Rezultati pa bodo vidni v kratkem, saj potekajo že tudi določene programske obveznosti.“

Vprašanje: „Kako gleda vodstvo tovarne na delo mladih in kakšno je razumevanje vaših problemov?“

Odgovor: „Ob tej priložnosti se želimo zahvaliti vodstvu Elektromehanike za razumevanje. Ob vsaki akciji ali predlogu nam pomaga in tako prispeva k neoviranemu poteku našega dela. Hvaležni smo za marsikatero predlogo in pomoč. Zavedamo se namreč, da sicer marsičesa ne bi mogli sami razrešiti. Smo pač mladi in premalo pokrovani na raznih področjih. Ponosni smo na to, da delamo in pomagamo vseh Elektromehaniki. Zavedamo se tudi, da je lepo delati le tam, kjer sta razumevanje in sloge. Za delovno organizacijo kot celoto pa to še posebno velja.“

Jože Perko

ISKRA — NAPRAVE, Ljubljana

775.000 din za stanovanja

V naši tovarni elektronskih naprav na Stegnah v Ljubljani reševanju stanovanjskih vprašanj zaposlenih posvečajo precejšnjo pozornost v skladu z možnostmi. Seveda so navadno potrebe veliko večje od dejanskih možnosti, je pa to področje, na katerem vendarle skušajo storiti največ.

Izdelali so prioriteto listo prosilcev in na tej osnovi in na osnovi samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev skupne porabe in sklepa DS tovarne, je odbor za medsebojno razmerja na svoji 14. seji, dne 26. aprila, odobril 775.150 din sredstev za stanovanjsko izgradnjo.

Ob tej priložnosti bo skupno 26 prosilcev z vrha prioritete liste prejelo posojila za stanovanjsko izgradnjo. Pri tem bo 8 prosilcev prejelo po 50.000 dinarjev, eden 10.000, eden 15.000 in eden 25.000, nadaljnjih štirinajst prosilcev pa po 20.000 dinarjev posojil za individualno izgradnjo stanovanj, oz. kot deleže k nakupu stanovanj.

— K —

Pogled na del naše nove trgovine v Milanu. (Le zakaj so italijanski grafiki izbrali drugačne črke v napisu, kot jih ima ISKRA? Vrsta črke je prav tako tipična in zaščitena kot grafični znak).

ISKRA TOVARNA ELEKTRICNIH APARATOV LJUBLJANA, Savska cesta 3

razglašja prosta delovna mesta:

1. VODJE STROŠKOVNEGA KNJIGOVODSTVA
2. ANALITIKA — KOMERCIALISTA
3. VODJE MERILNICE
4. TEHNOLOGA ŠTUDIJA DELA
5. SAMOSTOJNEGA TEHNOLOGA za šibkotočne naprave
6. SAMOSTOJNEGA TEHNOLOGA
7. DELOVODJE ORODJARNE

Kandidati za zasedbo razglašanih delovnih mest morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- Ad 1. ekonomist s 4-letnimi delovnimi izkušnjami;
- Ad 2. diplomirani ekonomist z 2-letnimi delovnimi izkušnjami;
- Ad 3. inženir elektrotehnike z 2-letnimi delovnimi izkušnjami;
- Ad 4. diplomirani inženir strojništva s 4-letnimi delovnimi izkušnjami;
- Ad 5. diplomirani inženir elektrotehnike z 2-letnimi delovnimi izkušnjami;
- Ad 6. inženir strojništva s 3-letnimi delovnimi izkušnjami;
- Ad 7. strojni delovodja s 6-letnimi delovnimi izkušnjami.

Interesenti za zasedbo razglašanih delovnih mest naj vložijo pismene ponudbe na gornji naslov do 25. 5. 1974.

Norme in Work Factor

Socialnih norm o pravični plači za različna dela ni mogoče čez noč spreminjati brez konfliktov, pa naj bo sistem še tako dober.

Močan razvoj industrije v zadnjih letih je ustvaril povsem nove pogoje na domačem trgu: veliko izbiro domače in tuje proizvodnje, različno kvaliteto, različne cene. Konkurenca je vedno večja. Kdor se želi uveljaviti na takem trgu, se mora podrediti tržnim zahtevam: kvaliteti, cenenosti, pravočasni dostavi izdelkov. Na mednarodnem tržišču so kriteriji še bolj zahtevni. Tam je bitka za prostor pod soncem še bolj neizprosna. Nastane vprašanje, kako ugoditi vsem tem zahtevam tržišča? Iščemo se nove službe, nove metode, novi sistemi.

Eno pravilo pa ostaja vedno neizpremenjeno: podjetje z dobro organiziranim poslovanjem je kos vsem zahtevam. Ciniteljev, ki vplivajo na organizacijo poslovanja je več, nas pa zanima vpliv in pomen le enega izmed njih, to je čas.

Kaj je čisti čas dela? To je tisti čas, ki ga delavec porabi za delo brez upoštevanja kakršnih koli faktorjev, ki povzročajo počasnejši tempo dela. Stvarni čas določimo na dva načina: z metodo štopanja ali z eno od metod vnaprej določenih časov.

V našem primeru govorimo o Work - Factor sistemu.

Po definiciji tega sistema je čisti čas tisti čas, ki ga porabi povprečno izkušen delavec, če dela spretno in prizadevno v standardnih pogojih, da opravi neko predpisano delo v določeni kvaliteti in v skladu s predpisano metodo.

Tako določen čas še ne predstavlja norme, le-to namreč tvori še dodatni čas, ki upošteva naslednje faktorje.

1. Delavec dela počasneje, ker se pri delu utruja.
2. Delavec se pri delu še privaja, zato dela počasneje, kot bo delal kasneje, ko bo delo že popolnoma obvladal.
3. Delavec dela počasneje zato, ker ga ovirajo pogoji okolice, kot npr.: visoka temperatura, mraz, vibracije, ropot, plin, tema, prah, bleščanje itd.
4. Delavec dela počasneje tudi zato, ker ga ovirajo motnje v samem delovnem procesu. Npr. neustrezen material, neustrezna kvaliteta - izmet itd.

Dodatni čas, neodvisen od stanja organizacije procesa proizvodnje.

- a) pospravljanje delovnega mesta vsak dan med delom
 - b) pospravljanje materiala, ki se obdeluje
 - c) pospravljanje delovnega mesta pred koncem izmene
 - d) pospravljanje materiala pred koncem izmene
 - e) zamenjava izrabljenega orodja v toku izmene
 - f) fiziološke potrebe.
- Dodatni čas, odvisen od stanja organizacije procesa proizvodnje.
- g) službeni razgovori z uradnimi osebami
 - h) okvara stroja - drobne napake med delom
 - i) čakanje na kontrolo kvalitete ali druge službe
 - j) dajanje ali vpisovanje podatkov
 - k) ostenje in zamenjava reznega orodja
 - l) ostale potrebe: sprejemanje OD, pošte, potrošnega materiala.

Z upoštevanjem vseh navedenih faktorjev in čistega časa po WF je lahko predpisano delavčovo normo.

Kaj je norma?

Norma je predpisana količina dela,

ki jo mora opraviti nek povprečni delavec na enoto časa.

Da bi natančno in v duhu zgoraj navedenega besedila izpolnjevali pravično in dosledno, moramo ustanoviti močno skupino za študij dela na WF sistemu. Work - factor sistem ne proučuje človeka, ampak delo. Enostaven okvir metode je:

1. analiziranje dela, t.j. določanje potrebnih gibov
 2. uporaba preizkušenih v naprej določenih elementov časov za vsak potreben gib
 3. seštevanje časov in ugotavljanje potrebnih dodatkov za osebne potrebe in organizacijske izgube, utrujanje in pogoje dela.
- Prednosti standardnih časov, ki jih podaja Work - Factor.
1. Metoda je v večji meri znanstvena
 2. Zmanjšuje neskladnosti
 3. Je osnova za natančno in pravilno določanje časovnih norm
 4. Je izvrstna pot, po kateri ugotavljamo najboljšo metodo dela
 5. Je praktično sredstvo za določanje časovnih standardov.
 6. Odpravlja uporabo štoparice.

Pri tem pa le ne gre vse gladko, kot je zapisano. Seznaniti se moramo tudi s problemi, ki jih WF sistem prinaša.

Med ljudmi obstajajo znatne razlike v strukturi njihovih sposobnosti in spretnosti. Pri razporejanju ljudi na delovna mesta pa na to ne smemo pozabiti. Nekdo, ki morda na nekem delovnem mestu ne more dosegati norme, jo ugotve na drugem delovnem mestu zlahka preseči.

Ob uvajanju novih sistemov merjenja dela in normiranja, se včasih pojavi med delavci bojazen, da bodo manj plačani za opravljeno delo, kot pa so bili za to do sedaj.

Take bojazni so odveč, ker s tem sistemom upošteva analitik vse dodatke in pogoje dela, ki so ob vsaki priliki na vpogled vsakemu delavcu.

Socialnih norm o pravični plači za različna dela namreč ni mogoče čez noč spreminjati brez konfliktov, pa naj bo sistem še tako dober.

Franc Kavčič

Razveseljivo je, da kljub vsemu dandanes še ni povsem zamrla pripravljenost mladih za prostovoljno delo, s katerim je mogoče marsikaj hitro in poceni opraviti.

ELEKTROMOTORJI-TOZD IDRILJA

Korajža velja

Iskra Železniki ima svoj novi obrat v Spodnji Idriji. Nova stavba je lepa, pusta pa tudi.

To je šlo na živce zlasti mladim spomladi, ko je vse okrog njih ozelelo. Prosili so pristojne za nakup dreves, da bi uredili okolico tovarne. Seveda so jim radi ustregli. Nakupili so brezove in javorjeve sadike in mladi so jih zasadili in uredili še nekatere pomanjkljivosti, ki so bodle v oči. 300 ur so vihтели krampe, lopate in grablje.

Ob tem delu so naredili načrt še za nadaljnjo ureditev okolice. Tako bodo zgradili igrišče in postorili še to in ono. Želijo, da bi se železobetonska hala zlila z okolico, saj stoji med romantičnimi bregovi.

Če je tovarna namenjena ustvarjanju novega, naj se to vidi tudi na zunaj. Želimo, da se vidi, da smo mladi, vitalni in polni elana - je dejal po akciji predsednik mladine.

K. F.

ISKRA-ELEKTROMECHANIKA, KRANJ

Delo in načrti foto-kino amaterjev

V našem zadnjem zapisu o delu foto-kinosekcije „Iskra“ v Elektromehaniki smo spregovorili o težavah, s katerimi se je v preteklem letu pogosto srečavala in bi skoraj ogrozile njen obstoj. Danes ugotavljamo, da so njeni člani večji del problemov uspešno rešili, saj so od podjetja dobili dotacijo in nekaj opreme. Tako bodo lažje uresničili obsežen program dela.

Resno so poprijeli že v začetku marca, ko so za delavce podjetja pripravili začetniški foto in kino tečaj. Vodila sta ga priznana strokovnjaka Alojz Žibert in Marko Šmuc, oba zaposlena v Elektromehaniki. Tečaj je trajal skoraj 40 ur, uspešno pa ga je končalo 21 prijaviteljev. Ob tem velja omeniti, da je bilo zanimanje za tečaj izredno, saj ga je želelo obiskovati skoraj 80 članov kolektiva, vendar je bil prostor v kranjskem klubu premajhen za vse. Sprejetih je bilo samo 22 prijaviteljev. Za ostale pa bo sekcija pripravila tečaje že letošnjo jesen.

V prihodnjih dneh nameravajo člani sekcije sklicati redni letni občni zbor in na njem sprejeti pravilnik poslovanja. Sklenili so, da bo sekcija delovala v okviru Foto-kinokluba „Janez Puhar“ v Kranju, koder bodo imeli amaterji na razpolago temnico in tudi klubski prostor za redne tedenske sestanke. Na njih bodo nadaljevali

pogovore o vprašanih s področja fotografiranja in filmanja in zato nameravajo večkrat povabiti k sodelovanju priznane amaterje. Že sedaj se pripravljajo na razstavo fotografij s temo „Naš delovni človek“, ki ji bodo postavili ob 29. novembra. Istočasno nameravajo filmarji pripraviti interni festival 8 mm filma. V kratkem bodo za obe prireditvi objavili razpis. Udeležujejo se že razstave umetniške fotografije in diapozitivov, ki jih pripravljajo domači in tuji klubovi. Da bi pri članih sekcije povečali zanimanje za to dejavnost, so sklenili, da jih bodo o takšnih prireditvah obveščali z obvestili v informativnih listih in tudi v časopisu Iskra.

Tudi arhiviranje dokumentov v tovarni in njenih delavcih poteče dokaj ugodno. Vodstvo sekcije pri tej priliki starejše člane kolektiva in še zlasti upokojujence, da posodijo sekciji ali pa ji celo odstopijo vse fotografije, ki bi bile zanimive za dokumentiranje razvoja podjetja. V kolikor bo zbranih dovolj dokumentov, bo sekcija pripravila tudi razstavo fotografij iz življenja in dela v Elektromehaniki.

Načrtov je torej dovolj. Vodstvo sekcije upa, da jih bo ob pomoči samoupravnih organov podjetja, pred vsem pa s sodelovanjem članov, uspešno uresničilo.

Božo Malovrh

Fotoamaterji pri delu na terenu.

Kaj pa mi?

V eni prejšnjih številkih smo vas obvestili, da bomo v našem glasilu začeli objavljati tudi prispevke, ki niso v neposredni zvezi z Iskro, obravnavajo pa probleme, s katerimi se srečujemo tudi mi. Gotovo se lahko iz dela in izkušenj drugih tudi mi kaj naučimo. Na področju, ki ga obravnava naslednji prispevek, pa smo v Iskri sploh bolj začetniki. Vsaj nekateri.

Tanjug je pred kratkim v svojem Ekonomskem servisu objavil izredno zanimivo novico z naslovom Novi objekti za oddih 40.000 delavcev. Z združevanjem sredstev okoli 40 podpisnic samoupravnega sporazuma za razvoj turizma in vseh oblik rekreacije delavcev v Timoški Krajini nastajajo gnotni pogoji za organizirani oddih najmanj 40.000 neposrednih proizvajalcev s tega območja. Ob ustju Pečke reke v bližini Donjega Milanovca, kjer so pred nedavnim ustanovili področno skupnost za oddih delavcev, bodo do konca leta 1976 zgradili naselje in vse spremljevalne turistične objekte. V naselju bo lahko v poletni sezoni letovalo najmanj 30.000 delavcev. S skupnimi sredstvi bodo zgradili tudi nove objekte v Gamzigradski banji in Brestovački banji ob vnožju Rtnja in Babinega zuba. Tamkaj bo prostora za okoli 10.000 delavcev. Skupno bo tako v vseh teh novih objektih prostora za 40.000 neposrednih proizvajalcev.

Te dni že pripravljajo elaborate za zgraditev turističnih središč, do konca tega leta pa bodo zagotovili tudi vse potreben denar.

Ta korak osnovnih organizacij združenega dela z območja Timočke Krajine vsekakor zasluži vso pozornost. Okoli 40 kolektivov je našlo najboljšo rešitev, da za svoje delavce s skupnim vlaganjem zagotovijo možnost za aktivnejši oddih in zabavo v privlačnih turističnih središčih.

Kaj pa mi?

Morda najprej nekaj podatkov.

Iskrina počitniška skupnost razpolaga samo z okoli 130 (stotridaset) ležišči. V Iskri je zaposlenih približno 24.000 delavk in delavcev. Razmerje med zaposlenimi in zmogljivostmi v Iskrinih počitniških domovih je kata-

strofalno. Še dosti bolj žalostno številko ugotovimo, če gledamo s stališča, da je večina zaposlenih v Iskri že poročena, poprečna družina pa ima tri člane. Vzemite svinčnik v roke in ugotovite boste, kako „močno“ je Združeno podjetje Iskra na področju delavskega turizma.

Ob tem se človek hote ali nehote spomni na tiste delovne organizacije ZP Iskra, ki še niso dale soglasja ali pa celo nasprotujejo graditvi rekreacijskega centra v Pineti pri Novigradu. Podobni primeri so se dogajali v Iskri tudi v minulih letih, vedno pa je bil delavec tisti, ki je potegnil najkrajši konec. Nekatere delovne organizacije na primer tudi niso hotele poslati svojih predstavnikov v mladinsko delovno brigado na Dugi otok, rekoč, da njihovi delavci pač tam ne bodo letovali...

Ali se odgovorni in pristojni ljudje v teh podjetjih sploh zavedajo, kakšen pomen ima delavski turizem. Kaj pomeni tistih nekaj dni za delavko, delavca, ki vse leto preživita ob ropotočem stroju?

Se vprašanje. Ali ni morda že čas, da tudi mi Iskraši združimo denar, tako kot so ga v Timoški Krajini, in zgradimo prepotrebne turistične zmogljivosti?!

Lado Drobež

Poživitev dela mladine v Semiču

Na pobudo naše mladinske organizacije smo v delovni organizaciji jeseni ustanovili mešani pevski zbor. Čeprav v zboru ni veliko članov, smo nastopili že na dveh proslavah in sicer za Prešernov dan - 8. februarja in na prireditvi ob praznovanju 8. marca. Sedaj nas čaka nastop za 25. maja. Uči nas tovarišica Jankovičeva iz Črnomlja. Kljub temu, da mnogi hodijo precej daleč in, da mnogi delajo v dveh, ali celo v treh izmenah, člani zelo prizadevni. Torej zbrali smo res taki, ki želimo ohraniti lep slovensko pesem.

Na isto pobudo je bila 28. aprila uprizorjena komedija N. V. Gogolja „Zenitev“. Premiera je bila še v starem prosvetnem domu v Semiču, naslednjo sezono pa upamo, da bomo igrali že v prenovljeni dvorani, s katero smo jeseni praznovali pomembno obletnico slovenske kulture. Čakamo nas še gostovanja v okoliških krajih.

Do sedaj smo v Semiču igrali vedno na kmečke drame z ljudsko tematiko. Letos pa smo se odločili za novo vrsto dramatične. Prav tako smo si postavili drugo sceno. Igro je režiral, tak kot že mnoge, tovariš Pirš. Tudi smo se zbrali taki, ki želimo nadaljevati s tradicijo naših občanov in matere in ohranjati amatersko gledališče.

Kulturni teden v Kranju

OB PRAZNOVANJU MESECA MLADOSTI

V okviru praznovanja meseca mladosti bo letos občinska konferenca ZMS pripravila kulturni teden. Z njim želi OK ZMS Kranj prikazati javnosti dejavnost in ustvarjalnost mladih na kulturnem področju. Želimo, da bi ta poizkus ne ostal edini in bi se nadaljeval vsako leto.

Prva prireditev v kulturnem tednu bo že v nedeljo, 19. maja, ob 19. uri v Prešernovem gledališču. Nastopili bodo mladi člani KUD Naklo z recitalom VOJNA V MLADIH OČEH.

Mladi literati se bodo predstavili v ponedeljek, 20. maja, ob 19. uri v kobilnici PG. Naslednji dan bo ob 19. uri v PG nastop mladih folklornih skupin Save, Predošelj in Preddvora.

V sredo je na vrsti dramska predstava, ki jo bodo uprizorili mladinci iz Visokega. V četrtek bo v PG večer amaterskega filma, ki ga prireja amaterska filmska skupina „Ime“.

V petek, 24. maja, bo ob 16. uri na kranjski gimnaziji kulturni maraton. Poleg teh prireditev bo od 18. do 25. maja v Delavskem domu razstava pionirske in mladinske ustvarjalnosti. Z najrazličnejšimi ročnimi izdelki se nam bodo predstavili učenci kranjskih osnovnih šol. V stebriščni dvorani mestne hiše v Kranju bo v tem času razstava umetniške fotografije. Sodelovali bodo mladi člani fotokino kluba Janez Puhar iz Kranja.

Alojz Boc

Srečanje s Koroškimi Slovenci

Planinska sekcija in kulturna komisija ISKRE ELEKTROMECHANIKE prirejata v nedeljo, 26. maja, skupni izlet na Obir na Koroškem (2142 m). Avtobus bo pripeljal pod Obir, odkoder je na vrh Obirja in nazaj 5 ur hoda. Po vrnitvi v Obirja bo kosilo. Nato bomo izvedli kulturni program z nastopom moškega pevskega zbora ISKRE, recitatorjev in harmonikarjev.

Za osebe, ki teže hodijo, je pripravljena položnejša in krajša pot pod Košuto! Obe skupini bosta vodila koroška vodiča.

Odhod avtobusov bo ob 5. uri izpred hotela CREINA. Pot nas bo vodila preko Ljubelja in Borovelj na Sele in Obir. Vrnitev v Kranj bo v večernih urah.

S seboj moramo imeti veljavni potni list. Lahko vzamemo s seboj do 500 N din, ki jih bomo lahko zamenjali v Selah (trgovina bo v tem času odprta).

Člani planinske sekcije in PD ZP ISKRA prispejajo k stroškom praznovanja v vodstva po 10 din, nečlani pa polno ceno 40 din.

Prijave sprejema tov. Mrak Štefka, tel. 29-53 (ERO) do vključno 22. maja oz. do zasedbe avtobusov.

Potrebna je boljša povezava

Z dovoljenjem avtorja prof. dr. Mirjana Grudna in uredništva gospodarsko-družbene revije „Slovenija-paralele“ ponatiskujemo sestavek: „Povezava pedagoško znanstvenih ustanov s proizvodnimi organizacijami“, zaradi aktualnosti v celoti.

V zadnjih letih slišimo vedno glasnejši poziv ali celo zahtevo, naj se univerza vendar končno odpre, naj se vključi v življenje, v gospodarstvo, v operativno. Čeprav manj glasno, se pa vendar pojavlja tudi podoben klic industriji, naj se poveže tesneje z univerzo.

Pogledati velja torej, v kolikšni meri sta obe zahtevi res smiselni in smotni, verjetno celo nujni in kako ju kaže izpolnjevati.

Zelo poučen je v tem pogledu razvoj industrije pri nas v povojnih letih do danes. Vzemimo za primer kar ISKRO, ki je v tem času zrastle že v naše najpomembnejše industrijsko podjetje.

Nastala je iz zapuščene tovarne za določen letalski sestavni del. To je bila visoko specializirana tovarna, ki je bila med vojno opremljena sicer z zelo sodobnimi stroji, vendar takimi, ki so bili večidel primerni predvsem za proizvodnjo dotičnega precej zahtevnega finomehanskega izdelka. Tovarna ob osvoboditvi ni imela nikakršnega proizvodnega programa, niti seveda lastnega proizvodnega kadra.

V prvih dneh po osvoboditvi je bila zatorej vsa obširna tovarna z vsemi dragimi napravami hroma. Toda našli so se navdušeni strokovnjaki, med njimi mnogi z ljubljanske univerze, ki so začeli bolj ali manj smotno iskati možnosti za zaposlitev strojev in seveda predvsem tudi ljudi, ki naj bi te stroje dobro obvladali. Če omenim samo tiste strokovnjake in znanstvenike, ki jih danes žal ni več med nami, bi med prvimi sodelavci ISKRE moral omeniti imena, kakor so Bedjanič, Matanovič, Lobe in še nekateri drugi. Seveda pa se je oglašala tudi druga miselnost, da proizvodnja ne potrebuje strokovnjakov z visoko izobrazbo, da naj ti kar lepo ostanejo na univerzi. Žal je tudi ta miselnost včasih prevladala. Vendar pa je vsaj za ISKRIN razvoj bilo značilno prav to, da je vseskozi obdržala vsaj precej tesen osebni stik z nekaterimi fakultetami univerze.

Zanimivo in za njen razvoj gotovo zelo pomembno dejstvo je, da je ISKRA med vsemi uspešnimi in neuspešnimi obdobji zadnjih let vseskozi imela pred očmi potrebo po visoko izobraženih sodelavcih in je tako tudi skrbela za vsestransko strokovno rast celotnega kolektiva. Vzajala je lastne razvijalce in si tako kmalu tudi ustvarila popolnoma samostojen zelo kvaliteten kader za finomehanske konstrukcije in za orodja. V to obdobje sodi tudi pomemben prodor ISKRE na področje izdelave električnega ročnega orodja in posebej še električnih števecov, za katere je ISKRA danes ena od vodilnih proizvajalk na svetu. Potrebo po specializiranih raziskovalno razvojnih enotah je takrat jasno videl tudi Boris Kidrič. Čutil je tudi, da je za naše razmere posebno per-

spektivna lahka elektroindustrija in da ima področje telekomunikacij za nas še posebno lepe perspektive. Zato je ustanovil poseben Inštitut za elektroizvedbo, kajti področje tehnike šibkih tokov je bilo takrat v kranjski ISKRINI najslabše zastopano. Zanimivo in značilno pa je, da je ta drobceni novoustanovljeni inštitut kmalu postal začetek današnje orientacije Iskre, ki je zdaj že prešla od tovarne za finomehaniko v tovarno za najmodernejše telekomunikacijske naprave. Ta primer jasno kaže, da inštitutska dejavnost ni potrebna samo vzporedno s proizvodnjo, marveč, da se usmerjenost celotne industrije lahko rodi iz znanstveno-raziskovalne dejavnosti inštituta.

Seveda pa nikakor ne smemo zagovarjati načela, da naj se proizvodna organizacija naslanja zgolj na dejavnost znanstveno-raziskovalnih inštitucij. Zdrava karakteristika ISKRE in njena poglavitna moč je namreč prav v tem, da je za svoj bodoči razvoj vseskozi vzgajala lastne visokoizobražene strokovnjake in danes lahko mirno trdimo, da ga ni izdelka s področja finomehanike in telekomunikacij, ki ga ne bi bili sedaj ISKRINI strokovnjaki zmogni razviti brez vsake pomoči iz tujine. V tem je verjetno najboljše zagotovilo za uspešen razvoj, za nadaljnje življenje in rast.

VAŽNOST LASTNIH RAZVOJNIH KAPACITET

V Jugoslaviji ni bilo mnogo podjetij, ki so šla to pot. Vsaj v prvi povojni dobi bi poleg ISKRE lahko omenil še zagrebško podjetje RADE KONČAR in deloma še podjetje MIHAJLO PUPIN iz Beograda. Kasneje so v raznih mestih naše domovine zrastle še mnoga podjetja sorodnih strok, vendar so uspešno in skladno napredovala le tista, ki so zgodaj spoznala nujnost povezave z znanstvenimi inštitucijami in ki so se čim prej zavedala važnosti lastnih razvojnih kapacitet.

Kajpada ne smemo prezreti tistih, včasih zelo uspešnih podjetij, ki so se sprva usmerila predvsem v delovanje po tujih licencah. Tudi ta so bila in so še uspešna. Vendar pa mislim, da nikoli ne bi smeli pozabiti ali prezreti velikih zaslug drugih, ki so zavedajoč se svojega usodnega poslanstva za dvig naše splošne tehnične kulture – žrtvovali ogromno svojih sredstev za vzgojo in izobraževanje lastnih strokovnjakov. Bodri nas lahko dejstvo, da so tudi tista podjetja, ki so še do nedavnega delovala samo po licencah, že spoznala nujnost prehoda na lasten razvoj. Samo na tak način si namreč lahko zagotovimo trajno in neodvisno rast, ne glede na gospodarske viharje, ki se od časa do časa vzdignejo v svetu.

V industrijsko razvitih državah je ta miselnost že davno prodrla. Velika podjetja, kakor so PHILIPS, BELL, BOSCH, SIEMENS, WESTINGHOUSE, IBM, CDC in druga imajo že dolgo mogočne znanstvene inštitute, ki skrbijo za lasten in pogosto celo za svojski razvoj. Celo manjši specializirani

rani podobavitelji imajo pogosto lepo opremljene laboratorije za spremljanje proizvodnje in za odkrivanje boljših proizvodnih možnosti.

Zelo zgovoren podatek za bodočo pomembnost kakega proizvoda ali kake industrijske smeri je ta, koliko vlaga v znanstveno-raziskovalno delo. Velike korporacije se hvalijo s podatki, ki se nam zde naravnost fantastični. Po 5 do 10 procentov bruto produkta gre pogosto v ta namen prvi pri izdelkih, ki so takrat na višku svoje prodajne pomembnosti, ko bi človek torej mislil, da ni nikakršne potrebe po kaki izboljšavi ali spremembi. Tisti, ki vidi v bodočnost, ve, da je prav v takih trenutkih treba skrbeti za naprej in pravočasno predvideti nove možnosti. Utrdb ne gradimo med porazom, ampak ob zmagi.

Upamo lahko le, da bo ta, v bodočnost uprta pogled postal značilen za vedno večji krog naših gospodarskih organizacij in upamo, da se nam ni bati vrnitve na stare in zastarele pozicije.

Toda v zadnjih letih se začena odpirati še druga stran znanstveno tehnične povezave. Tudi univerza in višje šole vedno bolj spoznavajo, da je tudi njihov pravičen in skladen razvoj mogoče samo, če se naslonijo na potrebe življenja, na potrebe gospodarstva in industrije. Univerza že davno ni več tisti tolikokrat opevani in očitani „slonokoščeni stolp“, kakršna je bila še v prejšnjem stoletju. Pri nas takih pravih „slonokoščanih stolpov“ pravzaprav nikoli ni bilo. Vendar pa moramo priznati, da še pred nekaj desetletji tudi ni bilo pravega delovnega stika med gospodarstvom in strokovnjaki na univerzi. Vsaj povsod ne. Tu se v zadnjih letih vidi odločen napredek. Ne samo, da gospodarstvo sodeluje z univerzami na področju študentske politike, tudi znanstveniki sami iščejo pri industriji zanimive probleme, ki jih skušajo nato s študenti, z bodočimi sodelavci prav te industrije, obdelati tako, kakor je to pri današnjem stanju znanosti mogoče.

VSAK PROFESOR BI MORAL IMETI DELOVNE IZKUŠNJE V OPERATIVI

V zadnjem času je tudi z zakonom zagotovljena povezava znanstvenega dela na univerzi s pedagoškim, in velja se pomuditi pri misli, da bi vsak profesor moral imeti tudi delovne izkušnje v operativi. Ne rodi vedno dobrih sadov, če mlad absolvent, pa tudi če je izredno nadarjen, postane takoj asistent; nato počasi doktorira, se nikomur ne zameri in vdano čaka, da bo njegov stari profesor odšel v pokoj ali na Zale. Po doktoratu (in ne prej) bi bilo dosti koristneje zanj, če bi se zaposlil na ustreznem mestu v kakem industrijsko razvojnem inštitutu, ali za nekaj časa celo v konstrukcijskem biroju, laboratoriju ali v proizvodnji. Za kvaliteto proforskega kadra na univerzi bi bilo mnogo boljše, če bi ob odhodu doslužnega profesorja čakalo na njegovo mesto po več strokovnjakov v operativi z vsemi, z zakonom predpisanimi kvalifikacijami. Tako bi ob razpisu izbrali lahko res najboljšega kandidata. To pa že pomeni nujnost

neprestanega medsebojnega izmenjavanja strokovnjakov med univerzo, inštituti in industrijo.

V zvezi s tem je premisleka vredna tudi možnost, da bi priznani strokovnjaki iz industrije in gospodarstva prehajali začasno ali za stalno na univerzo. Glede na delovne navade, ki so v industriji boljše, kakor ponekod na univerzi, bi to prav gotovo ne bilo slabo. Toda vendar moramo pomisliti, da še tako dober strokovnjak ni nujno tudi dober pedagog. In pedagoške, vzgojne dejavnosti, tudi na univerzi ne smemo zanemarjati. Za univerzitetnega učitelja je nadvse važno, da ume pritegniti z uspešnimi pedagoškimi metodami pozornost in zanimanje mladih bodočih znanstvenikov in strokovnjakov ter jih navdušiti za bodoči poklic. Najpomembnejši za znanstveni razvoj kakega naroda so tisti znanstveniki, ki znajo prenesti svoje lastno navdušenje in ljubezen za stroko na čim širši krog mladih. Še tako pomembnem znanstveniku ostane vendarle sam; če pa vzgoji množico, pokolenja resnično navdušenih naslednikov, je s tem opravil dosti pomembnejše delo. Ustvaril je generacijo znanstvenikov, ustvaril je vejo znanstvenega razvoja svojega naroda.

S tem, da je kdo dober znanstvenik ali strokovnjak, še ni poklican tudi za dobrega vzgojitelja. To namreč zahteva še dodatne sposobnosti, ki niso vsakomur dane že ob rojstvu. Vendar pa so danes pedagoške znanosti tako razvite, da si vsakdo lahko izpopolni svoje pedagoške sposobnosti tudi z dodatnim izobraževanjem. Dober pedagog ni nikoli zadovoljen s svojim lastnim predavanjem; vedno išče

novih načinov, kako se približati miselni ravni študenta in kako v njem vzbuditi čim več zanimanja. Zato tudi vsi asistenti, bodoči učitelji zadnja leta pri nas poslušajo posebna predavanja iz pedagogike; in uspehi teh naporov se že kažejo.

Toda pogledimo h koncu še, kje je zdaj ISKRA, ki smo jo vzeli za primer sodelovanja med univerzo, inštituti in industrijo.

Osnovna usmerjenost ISKRE, ki smo jo omenili, da namreč nenehno skrbi za strokovni dvig svojih sodelavcev, je tudi sedaj značilna za vso razvojno politiko podjetja.

Za ISKRINE strokovnjake že nekaj let teko na univerzi posebni tečaji za dopolnjevanje znanja, pa tudi taki, ki vodijo k višjim akademskim naslovom. Mnogi univerzitetni laboratoriji imajo dolgoročne ali pa celo stalne pogodbe o znanstvenem razvojnem sodelovanju. Pripravlja se celo okvirna pogodba med ISKRO in celotno univerzo.

Prav tako je povezana ISKRA tudi z drugimi inštituti. Posebno zasluži pozornost povezava ISKRE z Inštitutom Jožef Stefan, ki že zdaj opravlja za ISKRO pomemben del razvoja, kaže pa, da ga bo v bodoče še bolj.

Tako torej sodelovanje med industrijo in univerzo oziroma njenimi inštituti kaže nedvomno lepe perspektive in možnosti. Po eni plati se je industrija začela zavedati, da brez univerze ne bo mogla napredovati tako, kakor to zahteva splošni napredek, po drugi plati pa tudi univerza vsak dan bolj občuti potrebo po „odpiranju“, po sodelovanju z operativno.

prof. dr. Mirjan Gruden, dipl. ing.

Mogočna stiskalnica, ki odtisne do 4.000 lončkov za kondenzatorje v eni uri. V novem obratu v Semiču (preurejenem) je pred mesecem stekla poskusna proizvodnja. Več o tem prihodnjič.

Pred 80-letnico Iskre – Industrije EMO Celje

Skozi viharje v svobodo

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

STAVKA LAČNIH DELAVCEV

Po dveh letih obratovanja tovarne so se razmere delavstva tako poslabšale, da so se odločili za stavko. Lačni delavci niso mogli več opravljati naporega dela pod priganjavo nemških mojstrov in predelavcev. Februarja 1896 so prenehali delati. To je bila spontana stavka, njen organizator pa je bila lakota, ki je strnila delavce v enoten nastop. Ta mezdna stavka je bila prva te vrste v Celju.

Delavci so postavili Westnu zahtevo po zvišanju mezd. Svojo zahtevo so jasno utemeljili, da ne zaslužijo niti za svojo hrano, kajš za prehranjevanje družine in druge družinske potrebe. Toda Westen se je čutil močan. Ni mu bilo mar, če so njegovi delavci lačni, saj je pred tovarno čakala gruča drugih, ki jih bo sprejel na delo in jih prav tako, ali pa še huje izkoriščal kot je dosedanje. Delavci s stavko niso uspeli in niso imeli pri tem tudi nobene podpore od oblasti, ali od koderkoli. Bili so prepriščeni na milost in nemilost nemškemu gospodu, ki je prišel, da bi si nagrabil na slovenski zemlji bogastvo.

V času te prve mezdne stavke je delalo v tovarni 47 delavcev, od katerih jih je zaradi stavke odpustil 27, mnogi od njih pa so

zaradi nevdržnih razmer tudi sami zapustili tovarno in si iskali kruha drugod.

Kakšne razmere so bile v takratnem času v tovarni nam mnogo pove naslednji podatek o fluktuaciji delovne sile: ob začetku obratovanja l. 1894 je delalo v tovarni 14 delavcev, med letom pa je bil odpuščen eden; v l. 1895 je bilo sprejetih na delo 28, med letom pa je bil odpuščen eden; l. 1896 je bilo sprejetih 74, odpuščenih pa 68 delavcev in l. 1897 sprejetih 99 delavcev, odpuščenih pa 64 tako, da je bilo ob koncu tega leta zaposlenih v tovarni skupno 82 delavcev.

Prva mezdna stavka delavcev je bila kratka in v takih razmerah ni mogla uspiti. Vendar pa je za delavsko gibanje v tovarni zelo značilna in pomembna. Bila je jasen znak prebujajoče se proletarske zavesti slovenskega delavca in je imela v sebi zarodek bodoče enotnosti delavstva, ki se je v poznejših dogodkih tako jasno odražala.

Ze l. 1897 je Westnova tovarna postala član srednjeevropskega kartela, ki se je prav kmalu razvil v evropski kartel. Na ta način je Westen lahko brez nevarnosti konkurence diktiral cene na tržišču in večal svoj dobiček.

Delavsko gibanje je takrat poganjalo svoje korenine, kar dokazuje več značilnih dogodkov. V Ljubljani je bila l. 1896 ustanovljena Jugoslovanska socialdemokratska

stranka, ki je sprejela svoj program na marksistični osnovi. Ta stranka je izdajala časopis „Rdeči prapor“ in „Svoboda“. Njen program pa je bil minimalen. Zahtevala je svobodo tiska in govora, pravico združevanja in zborovanja, splošno, enako in tajno volilno pravico, neodvisnost sodišč, ločitev cerkve od države, osemurni delovni tednik in zvišanje plač. Stranka je imela tudi maksimalen program, ki je zahteval združitve kapitalizma z razrednim bojem in odpravo zasebne lastnine, vendar so tedanji delavski voditelji pod vplivom II. internacionale ta maksimalni program čedalje bolj opuščali. V tej stranki sta nastali dve struji. Obe struji, niti leva, niti desna pa nista bili dovolj revolucionarni. Desna se je omejevala na zahteve, da se gospodarski položaj delavskega razreda izboljša in je ustanovila razna konzumna društva, v levi pa sta prevladovala partikularizem in reformizem.

Ta stranka je bila tudi pod močnim vplivom avstromarksizma in ni pravilno reševala narodnega vprašanja. Po njenih trditvah je bilo narodno vprašanje zgolj kulturno in jezikovno, ne pa tudi predvsem politično in gospodarsko. Ta stranka je za nas Slovence zahtevala samo kulturno avtonomijo. Šele pozneje, ko je imperalistični pritisk Avstro-Ogrske naraščal, se je morala ta stranka v svojem programu jasneje izreči.

Na konferenci stranke 21. novembra l. 1909 v Ljubljani, je bila izdana tako imenovana Tivolska resolucija, v kateri je bilo postavljeno, da ima stranka za končni smoter svojega narodno političnega stremjenja popolno narodno združitve vseh južnih Slovanov, ne glede na različnost imena, vere, pisave, dialektov, ali jezika, v

obliki avtonomne kulturne enote v okviru Avstro-Ogrske monarhije.

Ivan Cankar, ki je bil nekaj časa socialist, je tedaj dejal, da je ta stranka suha veja na narodnem telesu. Edino on je že l. 1913 agitiral za demokratično federativno republiko vseh jugoslovanskih narodov. S tem je Cankar vplival samo na najzavednejši del članov te stranke, vendar je stranka, ki je bila polna oportunitizma in reformizma ostala zvesta avstrijskemu dvoru vse do konca prve svetovne vojne.

„SVOBODNI GLASOVI“

Zavednejši, naprednejši člani jugoslovanske socialdemokratske stranke pa so si vendarle prizadevali širiti revolucionarno miselnost med slovenskim proletariatom. Eden izmed naprednih in prizadevnih članov te stranke je bil Rok Drofenik, ki je od 1. septembra 1897 do 31. marca 1898 izdajal v Celju mesečni časopis „Svobodni glasovi“. Drofenik je bil tudi urednik tega časopisa. Drofenik je bil socialist in je v delavskem tisku spretno obravnaval politična vprašanja, izhajajoč iz načel znanstvenega socializma.

Drofenik je pisal članke stvarno in pogumno in v njih napadal avstrijske oblasti, buržoazijo in klerikalizem. Zaradi tega so ti članki močno razburili celjsko in slovensko buržoazijo nasploh. To je bil prvi slovenski socialistični časopis v Celju, ki so ga z velikim zanimanjem čitali tudi delavci v Westnovi tovarni in se ogrevali za ideje socializma. V njih se je vedno bolj krepila

proletarska revolucionarna zavest, ki je pred prvo svetovno vojno naraščala iz leta v leto.

Število zaposlenih delavcev je do prve svetovne vojne naraslo nad tisoč. Z naraščanjem delavstva pa je naraščalo tudi izkoriščanje njihovega dela. Po dvajsetih letih odkar je začela tovarna obratovati, se razmere za delavstvo v njej niso prav nič spremenile.

Kakšne so bile takratne razmere, nam najbolj nazorno pokažejo statistični podatki o gibanju delovne sile. Do l. 1907 je bilo v tovarni zaposlenih povprečno 480 delavcev, med letom je odšlo, ali bilo odpuščenih povprečno 450 delavcev. V povprečju je bilo prav toliko sprjetih. Še bolj nazorni pa so podatki v času od l. 1908 do 1914. Leta 1908 je odšlo iz tovarne 407 delavcev, na novo je bilo sprejetih 476, ob koncu leta pa je bilo zaposlenih 484 delavcev. Leta 1909 je odšlo iz tovarne 617 delavcev, na novo so jih sprejeli 809, ob koncu leta pa je bilo zaposlenih 676. Leta 1910 je odšlo iz podjetja 818 delavcev, na novo je bilo sprejetih 942, ob koncu tega leta pa je bilo zaposlenih 803. Leta 1913 je odšlo iz podjetja 880 delavcev, sprejetih je bilo 956, ob koncu leta pa je bilo zaposlenih v podjetju nekaj nad tisoč delavcev.

Ti podatki jasno kažejo, da je bilo delovne sile na pretek, da so odpuščali delavce

Problemi naših skladišč

Za dejavnost skladišč bi na kratko lahko rekli tole: Skladiščenje izdelkov proizvodne dejavnosti celotne Iskre in odprema izdelkov na domače in tuje tržišče — deloma z lastnim prevozom (skupaj 9 vozil). Za obseg dejavnosti skladišč se seveda treba poznati obseg celotne Iskrine proizvodnje. Izdelki so zelo različni, tako po velikosti kot po teži, zato bi bilo njihov skupni obseg težko izraziti v kubičnih metrih, ali tonah, vendar pa nekaj pove tudi podatek, da je različnih izdelkov nekaj tisoč, njihova vrednost pa (plan za leto 1974) okrog 4 milijarde novih dinarjev. Skupno je v vodstvu skladišč in samih skladiščih 118 zaposlenih.

Skladišča predstavljajo za Iskra Commerce isti problem kot poslovni prostori. Glede na to, da bo v vselitivji v novo stolpnico na Trgu revolucije v Ljubljani, problem s poslovnimi prostori več ali manj rešen, bodo skladišča torej prva točka na seznamu problemov, ki se jih moramo lotiti takoj.

Skladišča, ki jih uporablja Iskra Commerce, imajo skupno površino 21.119,30 m², od tega je v naši lasti le skladišče v Stegnah s površino 2.222 m², vsa ostala skladišča (20), pa so najemna in raztresena po Ljubljani, Kranju, Cerkljah, Blejski Dobravi, Jesenicah, Pivki, Novem mestu, Sežani, Prahovem brdu, Divači, Zeleznicah in Vrhniki. Za vsa ta skladišča plačujemo zelo visoko najemnino (letno 6.276.168 novih dinarjev), razen tega pa so po večini zelo slaba in za skladiščenje tako občutljivih izdelkov, kot so Iskrini, docela neprimerna.

Poleg premajhne površine skladišč, njihove razdrobljenosti in oddaljenosti je velik problem tudi to, da so praktično brez vsake mehanizacije. Zaradi vsega tega je v skladiščih zaposlenost prevelika, prevozni stroški so visoki, kontrola je močno otežkočena, delo je zamudno in fi-

zično naporno. Ker ni mogoče dobiti dodatnih skladiščnih prostorov, ne v najem ne za nakup, ostajamo kljub hitremu povečanju dejavnosti Iskre, pri skoraj enakih skladiščnih površinah kot leta 1972, v kratkem pa nam grozi celo odpoved ca. 5000 kvadratnih metrov skladiščne površine, najete v stari kranjski Savi. V tej stiski pač najemamo prostore, kakršne lahko dobimo pa če so za skladiščenje še tako neprimerni in tako uporabljamo za skladišča celo opuščene hleve in senike.

Visoke najemnine, nepotrebno administrativno delo, odvečni prevozi, večno prekladanje materiala itd. ne zvišuje le stroškov, temveč otežkoča celotno poslovanje. Zaradi neprimernih velikosti skladišč ne moremo izdelkov pravilno sortirati in vskladiščiti, zato imamo eno vrsto izdelkov v več skladiščih. Pri pripravi posameznih pošilk se morajo izdelki koncentrirati na enem mestu, kar povzroča mnogo nepotrebnih voženj. V ilustracijo naj povejmo, da je potrebno pri pripravi sortimenta za 1 sejem nabirati izdelke v 18 skladiščih.

Glede na vse to mislimo, da je zahteva za izboljšanje položaja skladišč popolnoma na mestu. Že danes je delo v skladiščih zelo zahtevno in zaradi preobsežnosti dela pada njegova kvaliteta (roki odpreme itd.), upravičeno pa se lahko vprašamo, ali bomo lahko še dohajali zahteve čez leto ali dve. Vzporedno s povečevanjem Iskrine proizvodnje, bi se morala razvijati tudi skladišča, tako po obsegu kot tudi po mehaniziranosti in sodobnosti. Izkušnje drugih delovnih organizacij, ki razpolagajo s sodobnimi skladišči (Metalka, Lek, Krka, Titan itd.) kažejo, da so koristi urejene skladiščne službe večje, kot pa investicija za gradnjo sodobnih skladišč. Če se spet oprimmemo starega reka, namreč, da ni nikoli prepozno, potem

se ga oprimmimo hito (a zadnjič!) in ukrepajmo. Za začetek, oz. za nekakšen izhod za silo, predlagamo zgraditev novih skladiščnih prostorov s površino 10.500 m² na Iskrinem zemljišču v Stegnah. To skladišče naj bi bilo »klasično«, tako da bi ga kasneje lahko uporabili kot dodatek centralnemu skladišču, ali pa za proizvodne prostore. Končna rešitev, na katero pa moramo misliti že zdaj pa bi bila zgraditev centralnega visokoregalnega skladišča. Glede na to, da skladiščenje ni samo problem Iskra Commerce, temveč tudi proizvajalcev izdelkov, ki jih skladiščimo (torej Iskrinih tovarn), smo mnenja, da bi bil nujno potreben dogovor o skupnem reševanju problemov skladišč.

Dane Urbanc

Ne preveč vzpodbuden pogled v enega izmed naših skladišč.

Marksizem in izobraževanje

Eden osnovnih ciljev marksizma je tudi strokovno in splošno izobraževanje posameznika. Z dvigom izobrazbene in kulturne ravni se veča tudi njegova osveščenost in zmoglost, prispevati k boljnim medčloveškim odnosom.

V naši socialistični družbi gradimo marksistični svetovni nazor in pogled na svet. Osnova tega nazora je dialektični materializem. Teoretično znanje pa je treba uporabljati tudi v vsakdanjem življenju pri reševanju različnih problemov. Ravno na področju izobraževanja pa smo marksistično misel premalo razvijali, jemali smo jo s preveč filozofske plati. Šele ko bo idejno-politično usposabljanje postalo del naše vsakdanjosti, bodo izginili pojavi in odkloni, ki niso v skladu z našimi skupnimi cilji.

V Šolskem centru Iskre se na svoj način trudijo za večjo osveščenost dijakov in proizvajalcev. V sodelovanju z Zavodom za šolstvo pripravljajo nov predmetnik, ker menijo, da je sedanjí zastarelo. Družbeno vzgojo, zgodovino in zemljepis sicer že predavajo z marksističnega stališča. Trudijo pa se, da bi tudi drugi predmeti vnašali idejnost v zavest mladega človeka. Nadalje nameravajo uvesti nov predmet, ki bo obravnaval socialistično etiko in moralo. Predavatelji zanj so že izbrani.

Dijaki centra razen v učnem procesu sodelujejo tudi v svetih in organih šole. Izdajajo kvaliteten šolski list „Plus – minus“. Njihov marksistični krožek je povezan z marksističnim mladinskim centrom v Ljubljani. Žal pa razmah vseh njihovih dejavnosti ovira pomanjkanje prostora.

Šolski center ima organizirano tudi izobraževanje odraslih. Seminarji zanje so večinoma strokovno usmerjeni. Za sodelavce Iskra Commerce, Elektromehanike, PTT in druge so pripravili: seminar o uvajanju elek-

tronske telefonije, tečaje iz varnosti pri delu ter novega sistema normiranja (work – factor sistem).

Veliko zanimanja je tudi za tečaje tujih jezikov, predvsem angleščine.

V. B. R.

Uspešno čez oviro

Atlet celjskega „Kladivarja“, hkrati pa tudi direktor tovarne električnega ročnega orodja v Elektromehaniki Tone Kaštivnik, je na zadnjem atletskem mitingu v Celju, na teku na 110 m z ovirami zasedel prvo mesto. Zlobni jeziki ugotavljajo, da je bil Tone najhitrejši na ovirah zato, ker ima kot direktor vsak dan možnost „trenirati“ prek nešteti delovnih ovir.

Ne glede, ali je to res, ali ne, smo njegovega uspeha veseli in mu čestitamo.

Kaktus

V uredništvu „Iskre“ niso reve! — Kdo zatira ljudsko poezijo? — Vremenska poročila mojih kolegic. — Družinske zdrahe. — Sledovi Iskre v stari Emoni.

Dragi bralci, dobila sem stavo. Moji domišljivi kolegici Inge sem pokazala naš časopis z mojim člankom, kompletnim in obrobjenim. Morali bi jo videti, kakšen obraz je naredila. Kot zadnjič, ko je osvajala nekega „dupleka“, pa se je izkazalo, da je že oženjen.

Moram čestitati uredništvu za hrabrost. Res niso reve, skoraj do pikice so objavili moj dopis. Bila sem ponosna kot naši hokejisti po tekmi z Avstrijo. Vihrajte zastave, zvonite zvonovi...

Obljuba dela dolg. Zadnjič sem se ponudila, da bi napisala kaj literarnega, pa o vremenu in vrtičkariji. Moram vam, spoštovani bralci, povedati, da sem poslala uredništvu nekaj stihov za pokušino. Pa mi jih niso objavili, čeravno so bili po mojem veliko boljši od marsikaterega pesniškega izdelka naših mladih avantgardistov.

Ne vem, kakšno politiko uganja naše uredništvo, ki naj raje kroti tiskarskega škrate, ne pa pesniške duše. Sklenila sem, da se ne vdam. Kličem za pričo bralece vesoljne Iskre, ki naj nepristransko ocenijo moje pesniške sposobnosti. Kaj manjka, na primer, tem stihom:
Kranj'c, glej, tvoja Iskra je zdrava,
za pridne nje lega najprava,
tudi v Ljubljani, v IEZE,
povsod so na voljo marljive roke.

Vidite, če je človek nadarjen, mu gre poezija kot po loju. Zdi se mi, kot bi te verze nosila v sebi že od rane mladosti, še iz šolskih dni. Kuha se in kuha — potem pa izbruhne na dan kot vulkan. Temu se pravi navdih. Za to je potreben poseben dar in sposobnost. Podobno kot za delitev osebnih dohodkov, kadar so kilavi proizvodni indeksi.

Priznam, da sem na svoje pesniške izdelke ljubosumna. Še bolj kot na mojega Jožo, oz. drugače. Uredništvo opozarjam, da imam nad njimi vse avtorske pravice. Ne želim, da se jih polasti kdorsibodi in jih proglašajo za svoje. Na primer naši propagandisti, ki so venomer v zadregi, kako dostojno slaviti našo Iskro.

Da ne pozabim! Glede vremena sem se telefonično informirala pri svojih kolegih iz ekonomske, ki jih je precej po Iskrinih TOZD-ih. Pa so mi sporočili, da je povsod tako-tako: ponekod sonce, drugod megla, vmes tudi nekaj dežja. Pravih neviht ni bilo nikjer. Še ni pravi čas za to! Tako vam, dragi bralci, ne morem dati nobenih dolgoročnih napovedi. Upam, da mi ne zamerite. Če bi to zmogla, ne bi bila referentka III. stopnje. Sedela bi kje v poslovnem odboru in modro — molčala. Tako pa moram prenašati tečajnike mojega šefa.

Sicer pa so vsi dedci enaki (razen mojega Jože). Zadnjič po tisti tekmi z Avstrijo, je naš oče prirogovilil domov takšen, kot bi on osebno odigral tekmo s celotno avstrijsko hokejsko ekipo. Do vrat ga je popremil nek njegov kompanjon, ki je trdil, da je z njim zaraai „subsidiarne odgovornosti“. Mama, ki je bolj moje nature, pa mu je dala popra! Celu uro sta praznila akumulatorje, nakar je oče dokončno kapituliral. Saj ni slab človek, toda zakaj se vtika v mednarodne zadeve?

Najbolj me pogreje, kadar začne oče premljavati novice iz gostilne. Ali pa tiste, ki jih nabere iz starih časopisov, ki jih skrbno hrani, kar tako, brez reda. Kar je res, je res: „Iskro“ ima v posebni časti in jo bere do zadnje črke. Pa tudi glasila drugih TOZD Iskre, če mu pride kakšno v roke. Tako je nekje prebral, da stoji baje naša poslovna zgradba v Ljubljani na razvalinah rimske Emoni. Od tedaj nima miru. Premišlja in premišlja, kako bi to dognanje uporabil v prid svojega „minulega dela“ v Iskri in si nekako povečal pokojnino. Pravi, da mu je zdaj marsikaj bolj jasno. Nenehno se jezi na Gote, Hune in Langobarde, ki so v davni preteklosti tako pogubno vplivali na naše poslovne uspehe in njegovo pokojnino.

O vrtičkariji — naj mi dragi bralci in uredništvo ne zamerijo — nimam pravega pojma. Res, zadnjič sem nekaj obljubila v tem smislu. Toda — ali sem v veseljni Iskri jaz edina, ki nisem izpolnila obljubljenega? Če mi dokažete nasprotno, se vpišem v vrtarski tečaj. V teku rednega delovnega procesa, kot moj Joža — pa bomo kvit!

Streha poobarvana, čisto sem pozabila, da imam zmenek. Hitro moram končati, sicer bo moj Joža kuhar rilec za tri golide ješprenja. Brez zamere, tečem, saj veste, kako so te reči. — Pozdrav!

Marička

DOPIŠUJTE

Dragica Klotčnik, referent za OD pri Skupnih službah ZP Iskra, je odšla v zaslužni pokoj. Minulih 10 let se je vozila v Ljubljano na delo, odslej naprej pa bo doma v Kranju pazila na vnučke.

kakor se jim je zljubilo, mnogo delavcev pa je zapustilo delo v tovarni, ker zaslužek ni bil tak, da bi lahko preživljali sebe in svoje družine. Značilno je, da je bilo od 1005 zaposlenih ena tretjina žena in deklet. Te so bile za isto delo še slabše plačane kot moški. Število delavcev, ki so izstopali, ali bili odpuščeni, je znašalo letno tudi prek 80 % števila celotnega delavstva. Toda na prazna mesta je sproti prihajalo še več delovne sile, kar je značilno za takratni položaj delavstva, ki ni nehalo iskati ugodnejše zaposlitve drugje.

Začela se je prva svetovna vojna, ki je položaj delavstva še poslabšala.

JABOLKO NE PADE DALEČ OD DREVESA

Že v začetku sem omenil, da je stari Adolf Westen poklical l. 1895 v Celje svoja dva nečaka Avgusta in Adolfa. Avgust je absolviral nižjo komercialno šolo in je vodil trgovske posle, Adolf pa, ki ni imel nobene poklica, je delal kot navaden delavec v obratu. Stari Westen je oba temeljito seznanil s poslovanjem podjetja. Delavci so takrat in v poznejših časih najbolj poznali Adolfa Westna, ki je dobro poznal vsako delo v tovarni in tudi vse delavce. Bil je značilen nemški tip nadutosti, poleg vsega tudi malo smešen tako, da so mu delavci nadeli vzdevek „Jure“. Njegov brat Avgust

se ni ukvarjal z neposredno proizvodnjo, vodil je trgovsko poslovanje podjetja. Brigo za delo v tovarni in za delavce je prepuščal v celoti Adolfu.

Večina vodilnih ljudi v tovarni so bili Nemci, ki so se priselili v Celje. Ti so se naslanjali na nemškutarske privilegirane elemente v podjetju. Tako so imeli ti priseljenci moč za gospodovanje nad domačimi slovenskimi delavci, med katerimi je bilo vedno več razredno zavestnih proletarcev.

Odnos starega Adolfa Westna do delavstva je prešel pozneje tudi na njegovega nečaka Adolfa. Delavstvo je moralo ogromno delati, kajti vodstvo ni nikdar popuščalo. Delavci so garali tudi po 16 ur nepretrgoma. Delali so v dveh izmenah. Prva izmena je delala od sedme ure zjutraj do dvanajste in od trinajste do osemnajste ure, druga izmena pa od devetnajste ure zvečer pa do štiriindvajsete ure in od ene do šeste ure zjutraj. To je bil deseturni delavnik. Za to deset urno delo je bila najnižja plača eno krono in dvajset vinarjev. Enosobno stanovanje je stalo deset do dvaindvajset kron mesečno. Srednja plača za deset urno delo je bila dve kroni in štirideset vinarjev, ključavničarji in strugarji pa so imeli do pet kron na dan.

Povišanje plače je bilo zelo redko. Po nekaj let je moral delavec delati za krono in dvajset vinarjev. Za povišanje plače so morali delavci prositi Adolfa, ali Avgusta Westna, ko sta hodila po tovarni. Če je kdo dobil kako povišanje plače, je to povišanje znašalo le pet do deset vinarjev na dan, ali v današnji valuti približno za eno žemljo. Delovni režim v tovarni je bil neznošen. Delavce so priganjali k delu in če je kdo le

malo postal, ali v nočni izmeni zaspal, je bil takoj odpuščen. Pred tovarno je vedno čakalo po dvajset in več delavcev in delavk, da bi dobili delo. Mojstri so bili sami Nemci, ali pa nemčurji, priganjači, ki so sovražili slovenske delavce. Zmerjali so jih s psovko „windischer Hund“.

Stari Adolf Westen se je l. 1912 odselil v Gradec, tovarno pa je prepustil svojima nečakoma. „Jabolko ne pade daleč od drevesa“, pravi star slovenski pregovor. To je zlasti držalo pri teh dveh nadutih Nemcih. Nista bila le verna slika svojega strica, pač pa sta ga v zatiranju delavstva še prekašala. Njuna nadutost je močno narasla med prvo svetovno vojno. Tako kot sta bila naduta sama, so bili naduti tudi njihovi pomaganci. Vse to se je odražalo v povečanem zapostavljanju slovenskih delavcev.

Položaj delavstva se je med prvo svetovno vojno zaradi stalnega naraščanja cen močno poslabšal, saj so se v primerjavi s cenami mezd le neznatno dvignile. Med delavstvom sta vladala glad in revščina, medtem ko sta si oba Westna ustvarjala ogromne vojne dobičke.

Zmagovita socialistična revolucija v Rusiji l. 1917 je odjeknila široko po svetu in tudi slovenski delavci so v stari avstro-ogrski monarhiji vse različneje videli svojo zatiralcko. Misel ustanovitve skupne demokratične države jugoslovanskih narodov je že močno raznemala ljudske množice. Naši zavedni delavci so socialistično idejo povežali z idejo o pravici vsakega naroda do samoodločbe. Leta 1918 je slovensko delavstvo vse odločneje demonstriralo za kruh, svobodo in mir, množile so se stavke in upori.

(Dalje prihodnjč)

Avtomatska obdelava podatkov

Z letom 1974 stopamo v četrto leto uvajanja avtomatske obdelave podatkov v naši organizaciji. Čas je, da pregledamo doseganje delo in naštejemo nekatere izkušnje - predvsem s stališča uporabnika podatkov, manj pa s stališča strokovnjakov na področju avtomatske obdelave.

Katera področja dela smo v teh letih prenesli iz ročne obdelave na računalnik? Začeli smo z osebnimi dohodki ter z različnimi tabelami in pregledi, ki se pojavijo kot „vzporodni“ izdelek - pregledi doseganja normativov, pregledi izrabe delovnega časa, različni pregledi o osebnih dohodkih itd.

Sama vpeljava področja osebnih dohodkov na računalnik nam ni delala težav - smo pa nekaj časa „peljali“ obračun hkrati po ročni in računalniški poti. Precej težav pa imamo zaradi pogostih sprememb, predvsem tistih v organizaciji sami.

Drugo področje, ki smo ga prenesli na računalnik, je bila obdelava vseh materialnih evidenc - od zaloga reprodromateriala prek polizdelkov do gotovih izdelkov. Zaradi specifičnih potreb naše organizacije menimo, da je samo računalniška obdelava zaloga za nas do sedaj najkoristnejši dosežek. Pregledov, ki jih dobimo s pomočjo računalnika, si po „ročni poti“ že zdavnaj ne bi mogli več priskrbeti, ali pa bi bilo potrebno za obdelavo zelo veliko število delavcev.

Ob „stranskem predmetu“ računalniško vodenih evidenc o osebnih dohodkih in materialu smo prišli do obračuna proizvodnje po delovnih

nalogih in skupinah proizvodov. Na tem področju rezultati še niso dokončni in optimalen sistem pravzaprav še nastaja.

Prek računalnika obdelujemo tudi celotno področje osnovnih sredstev, od obračunane amortizacije prek pregledov osnovnih sredstev po nahajališčih, do tabel, ki služijo inventurnemu popisu osnovnih sredstev. Že dlje teče prek računalnika tudi obdelava dobaviteljevih faktur, s posebnim poudarkom na izračunu stalnih planških cen materiala.

V pripravi za prenos na računalnik so še evidences o drobnem inventarju, o saldakotnih, predvsem pa celotno področje planiranja nabave materiala ter kalkulacij. Posebno to zadnje področje je za nas izredno zanimivo in neobhodno potrebno, saj ga z ročnimi obdelavami ne moremo več zadovoljivo zajemati.

Poizkusimo odgovoriti na nekatera „klasična“ vprašanja, katera smo si zastavljali pred uvedbo avtomatske obdelave podatkov - tisti, ki pa s tem še niso začeli, pa si jih še zastavljajo. Ali se strojna obdelava „izplača“, ali ni predraga, koliko manj ljudi bomo potrebovali?

Jasno je, da zaradi vpeljane avtomatske obdelave podatkov nihče ne bo izgubil dela, pač pa lahko zelo omejimo povečanje števila sodelavcev, predvsem na režijskih delovnih mestih. Primer naše organizacije kaže naslednje: od 1. 1971 do danes se je poraba materiala več kot podvojila, enako proizvodnja in število delovnih nalogov, število zaposlenih v proizvodnji pa je poraslo za 25%. Za obdelavo tako povečane mase podatkov pa nismo potrebovali novih sodelavcev in je bilo vse delo opravljeno z enakim

število ljudi kot 1. 1971 - Še več! Prišli smo do nekaterih evidenc, katerih si z ročno obdelavo ne moremo zamisliti, saj bi njihova sestava trajala toliko časa, da bi bile že zastarele, oz. neaktualne.

Koliko nas „stane“ letno avtomatska obdelava podatkov?

Stroški vzdrževanja programov, uvajanje novih sistemov, porabe računalniškega časa luknjanja kartic, oz. zapisov na trakove ter delo enega organizatorja stane letno okoli 680.000 din ali 0,65% od celotnega dohodka organizacije. S tem zneskom postanemo tudi solastniki vseh izdelanih programov in imamo nekatere pravice soodločanja pri delu organizacije ISKRA - CAOP, ki se ukvarja z vpeljavo strojne obdelave podatkov in sistemov informacij.

Relativno nizki stroški obdelave nas napeljuje na trditev, da bi bila avtomatska obdelava podatkov lahko še cenejša, če bi se ZP Iskra odločila - čeprav postopno in z upoštevanjem specifičnosti posameznih organizacij - za nabavo, ali najem našim potrebam prilagojenega skupnega računalnika ter za formiranje delovne skupine, ki bi temu računalniku stregla in ga do optimuma „napolnila“ z delom. Manjše organizacije bolj čutijo potrebo po takem poenotitvi dela na področju računalništva kot velike, saj tudi dobri in relativno cenenji rezultati kažejo na pravilnost sedanje usmeritve.

Ali lahko vse delo na vpeljavi avtomatske obdelave opravi specializirana organizacija?

Po naših izkušnjah je neobhodno potrebno, da se v organizaciji, ki vpeljuje avtomatsko obdelavo podatkov, določi sodelavca (ali skupino), ki specifične zahteve organizacije „prevaja“ v jezik specialistov in obratno, ki vse spremembe predpisov pravilnikov, itd. v organizaciji pregleda tudi s stališča možnosti strojne obdelave, ki poučuje sodelavce in popularizira avtomatsko obdelavo, itd. Brez take povezave sodimo, da je vpeljava avtomatske obdelave podatkov daleč manj učinkovita in pretežno nevarna, da postane nujno zlo, ki ga večina ljudi ne razume, s tem pa tudi ne uporablja.

Na katerem področju avtomatske obdelave začeti?

V naši organizaciji smo bili glede avtomatske obdelave podatkov brez vsakih izkušenj, dočim je bila notranja organizacija tovarne dobra in dokaj sodobna. Avtomatske obdelave podatkov smo se lotili na področju najobsežnejših knjigovodskih evidenc. S tem smo se nekako privadili na posebne zahteve dela z računalnikom. Vemo sicer, da prenos knjigovodskih evidenc na računalnik, oz. uporaba računalnika kot seštevalnega in pisalnega stroja še zdaleč ne more biti končni cilj, je pa lahko koristna etapa na poti do izgradnje enotnega sistema informacij, posebno še, če je misel o enotnem celovitem sistemu informacij prisotna že v prvih fazah dela na računalniku.

Kakšna bo nadaljnja pot računalništva v naši delovni organizaciji?

Predvsem se moramo posvetiti področju, ki ga ročno ne obvladamo več, to je področju materialnih evidenc, planiranja in naročanja materiala, z upoštevanjem zaloga, z računalniškimi pregledi preskrbljenosti z materialom za posamezne izdelke, s predkalkulacijami.

Izven okvirov naše organizacije pa bomo zastopali stališče, da je treba računalništvo v ZP Iskra strniti in čeprav z rahlo prisilo centralizirati v specializirane samostojne organizacije, ki bodo lahko strokovno, poceni, ekonomično (ne pa skomercializirano) in v stalni tesni povezavi s partnerji, negovale računalništvo kot nujni pogoj za uspešno gospodarjenje.

-KM-

Tehniške novice

Termostikalo RC-1

Stikalo ima vgrajene hermetične kontakte (reedove kontakte) in temperaturno odvisen feritni material. S temperaturo se spreminja magnetna napetost, s tem pa je tudi delovanje hermetičnih kontaktikov odvisno od temperature. Stopnja temperature odvisnosti materiala zavisi od njegove sestave. Deli niso obrabljivi, zato je delovanje zanesljivo. Izvedba je robustna, zaščiten pred prahom in vlago, ker je zalita z maso. Ta stikala so primerna za temperature med 30 in 130°C, pri tem pa je stopnjevanje po 5 stop. C. Najvišja stikalna enosmerna napetost je 200 V, največji tok 5 A, mejna stikalna moč pa je 10 W.

Proizvajalec: Spirig

Elektro Anzeiger, (1974) 6, J. J.

Integrirana LSI vezja omogočajo izvedbo cenenih, majhnih in zelo sposobnih računalnikov

Elektronik Zeitung je pričel objavljati vrsto člankov o mikroročunalnikih. V njih obravnava sestavo mikroročunalnika iz vrste integriranih vezij, njegovo delovanje in uporabo. To področje je vsekakor še zelo mlado in pa zelo perspektivno.

O pojmu mikroročunalnika si strokovni krogi še niso edini. Uporablja se na številnih področjih, n.p.r. za nadomestilo kompliciranih logičnih vezij, za krmiljenje različnih naprav kot so tiskarski stroji, semaforji, dvigala, proizvodni procesi itd. Vse mogoče uporabe še ni mogoče predvideti, vsekakor pa je pričakovati, da bo mikroročunalnik prodrl na tržišče miniračunalnikov. Cena mikroročunalnika je odvisna od kapacitete pomnilnika od 500 do 3000 DM, kar je seveda v primeri z miniračunalnikom dosti manj.

Mikroročunalnik je zgrajen iz integriranih vezij in sicer iz CPU (Central Processor Unit) - centralne procesorske enote, ROM (Read Only Memory) - pomnilnika, RAM (Random Access Memory) - zapisovalnega in bralnega pomnilnika, IO (Input-Output) - vhodne izhodne enote in taktovnika. Nekateri računalniki imajo samo CPU, ROM, RAM enote, drugi pa imajo poleg naštetih še IO vezja. Vse te posamezne enote se proizvajajo kot samostojna integrirana vezja in se jih montira na tiskano ploščo ter poveže v mikroročunalnik. Razvoj teh je šel na začetku, vendar je tako hiter, da je težko dobiti pregled nad vsemi sistemi. Časopis bo v nadaljevanju prinesel principe različnih mikroročunalniških sistemov od proizvajalcev integriranih vezij kot so Intel, Fairchild, Rockwell International, Micro Systems in National Semiconductor.

Elektronik Zeitung 1974/8, B. J.

Merilnik hrapavosti površine

„MECRIN 4“ je nov instrument za merjenje hrapavosti površine. Z instrumentom so možne meritve cilindričnih in ravnih površin in sicer nad 1,6 milimikronov. Operacije na instrumentu so pol avtomatske.

Ta novi instrument izdeluje firma Rubert and Co. LTD, Acru Works, ki daje nadaljne podatke.

Tribology 1973/5

S. O.

Razmaščevalec „F. K. Super“

Pravilen izbor oziroma kombinacija učinkovitih kislinško obstojnih emulgatorjev, nemastnih in disperzijskih sredstev je osnova razmaščevalca „F. K. Super“.

To sredstvo je izredno učinkovito z ozirom na učinek čiščenja, z njim zelo lahko odstranimo rjo, ogljik, lužimo železo, jeklo, baker, bakrove zlitine in sicer brez toka, pri sobni temperaturi in z enkratnim delovnim postopkom.

Postopek traja 5-10 minut, pri tiskanem vezju 10-20 sekund, nakar se površina izpere in takoj nato lahko galvanizira.

Običajno priporočajo pred galvaniziranjem elektrolitsko čiščenje, pred cianidnim cinkanjem pa to večkrat izpuščajo, smatrajo namreč, da s tem poenostavijo in pocenijo postopek v obratu.

Inhibitorji, ki jih vsebuje „F. K. Super“ vplivajo na ugodno obdelavo osnovnih materialov in ovirajo sprejemanje vode. V tej vezi je posebno interesantno, da „F. K. Super“ ščiti železo, tako da se pri postopkih uporablja železne posode, ker je obraba (v glavnem pri dotiku z lugom in zrakom) največ 0,5 mm. Za razmaščevalec je značilen prijeten vonj, kar je v nasprotju s podobnimi produkti. S tem sredstvom lahko tudi odstranimo barvo s površin lažje kot pa sicer z mehanskim odstranjevanjem. Uporablja se lahko takega kot se ga dobi na trgu, lahko pa se ga tudi razredči z 2-5 kratno količino vode ali solne kisline (1:1), če ni potrebna prevelika zahteva čiščenja.

Razen tega se ga dobi tudi kot koncentrat in se ga razredči in meša s 6-15 kratno množino solne kisline (1:1). Primerna je tudi fosforna in žveplena kislina (20%).

Uporabljeni razmaščevalec se lahko osveži z dodatkom svežega topila.

Galvanotechnik, 1974/3, S. O.

Digitalni kleščni tokovnik

Digitalni kleščni tokovnik tipa PP 1000 z baterijskim napajanjem omogoča merjenje izmeničnih tokov od 0,1 do 1000 A, izmeničnih napetosti od 0,1 do 1000 V ter upornosti od 0,1 do 1000 ohmov. Pri tem pa ni potrebno nastavljanje merilnega območja. Prikaz je trimesten, uporabljene so luminiscenčne diode. Merilni instrument je opremljen tudi s pomnilnim vezjem, s tem je možno avtomatično shraniti in meriti n.p.r. zagonске toke motorjev. Pomnilno vezje „aktiviramo“ s pritiskom na tipko. Prikaz se ohrani toliko časa, dokler pritiskamo na tipko. Pogrešek instrumenta znaša do 1% končnega odklona.

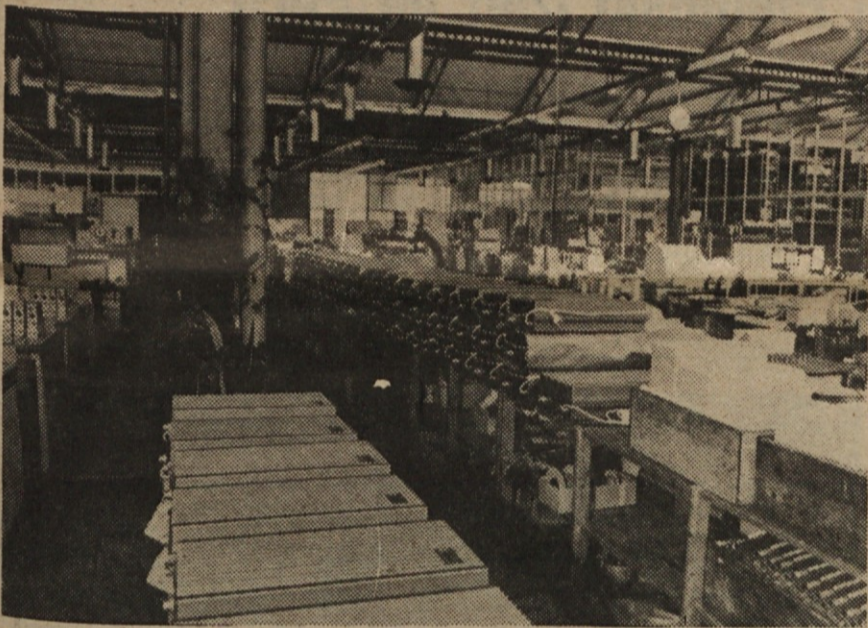
Proizvajalec: Wessels

Elektro Anzeiger, (1974) 5, J. J.

Regulacija procesov - kombinirani analogno digitalni instrument

Potenciometerska naprava „Digital Maxiscalc“ služi za merjenje in regulacijo analognih in digitalnih velikih procesov, kot so pretok, pritisk in temperatura. Instrument daje tudi signale za daljinsko krmiljenje. Skala analognega dela instrumenta je na vrtljivem bobnu, dolga pa je 440 mm. Digitalni del ima tri, ali štirimesni prikaz, je pa lahko vgrajen v instrumentu ali ločeno. Vhodne vrednosti za digitalne tlvke daje fotoelektrični sistem. Ta pretvori položaju bobna pripadajoče analogne vrednosti v digitalno kodo. Točnost merjenja je 0,5%. Instrument ima lahko do 3 kanale. Regulacija je lahko dvopolozajna, P-regulacija ali PI-regulacija. Možna je tudi uporaba na direktno regulacijo naprav z motorskimi pogoni. Proizvajalec: Fielden Electronics Ltd., Manchester, V. Britanija.

MSR, (1973) 12, J. J.

Lepa kopica perspektivnih izdelkov UKM 8/ čaka na zadnjo fazo - pot h kupcu.

Iskra - Raziskovalni inštitut, Ljubljana

vabi mlade ambiciozne strokovnjake k sodelovanju na naslednjih prostih delovnih mestih:

1 strojnega inženirja

za vodjo konstrukcije v oddelku za antene

pogoj: dipl. inž. stroj. fak., praksa zaželena

1 elektroinženirja

za raziskave in razvoj naprav s področja digitalnih komunikacij

pogoj: dipl. inž. elektrotehnike z nekaj prakse

1 elektroinženirja

za raziskave in razvoj anten, antenskih sklopov in filtrov

pogoj: dipl. inž. elektrotehnike z nekaj prakse

1 strojnega inženirja I. stop. ali strojnega tehnika

za konstrukcijo elektronskih naprav

pogoj: strojna fak. I. stop. ali strojni tehnik s 3-letno prakso

1 elektroinženirja I. stop. ali tehnik - elektronik

za razvoj napajalniških sestavov radijskih naprav

pogoj: elektrof. I. stop. ali TSS - smer elektronika, praksa zaželjena

2 tehnika - elektronika

za razvoj anten

pogoj: tehniška srednja šola, praksa zaželjena

1 tehnika - elektronika

za razvoj računalniških sestavov

pogoj: tehniška srednja šola - smer elektronika, praksa zaželjena

2 tehnika - elektronika ali TT mehanika

za delo v razvoju brezžičnih naprav

pogoj: tehniška ali poklicna šola

2 tehniška risarja

pogoj: risarski tečaj in nekaj prakse v stroki

4 strugarje ali rezkalce

za strgarska in rezkalska dela v laboratorijski delavnici antenskega oddelka in v ostalih delavnicah inštituta.

1 NKV - delavec

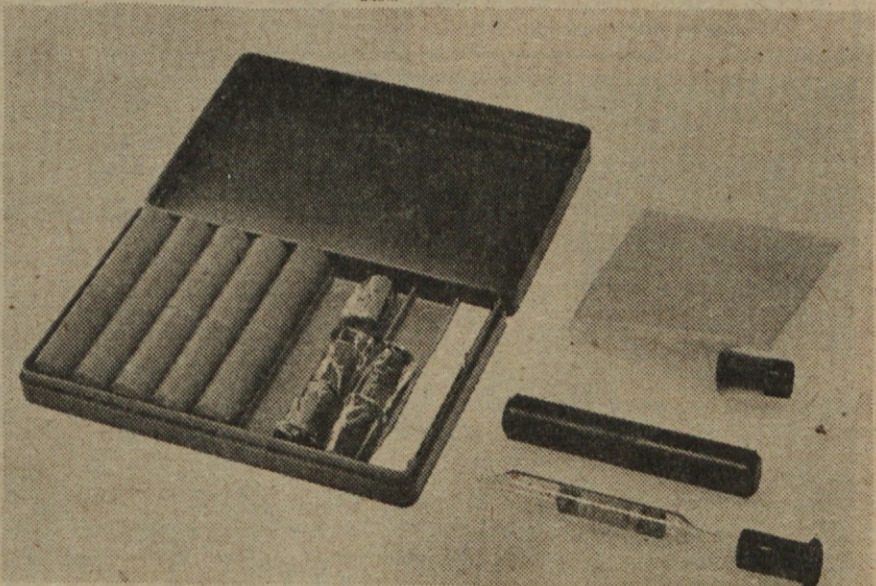
za delo v laboratorijski delavnici z možnostjo priučitve v stroki

več snazilk

za čiščenje poslovnih prostorov

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Interesenti naj se zglasijo osebno ali pošljejo pismene ponudbe do 31. maja na naslov: Iskra - Raziskovalni inštitut, Ljubljana - Tržaška c. 2 - kadrovska služba

V ljubljanski Vegi izdelujejo tudi alkoskope. Menda so zelo občutljivi prav pri „fajhntnih“ Iskraših.

Težak »šiht« 35 šahistov

Menza v tovarni elektronskih naprav na Stegnah je bila v nedeljo, 12. t. m., prizorišče jubilejnega šahovskega brzoturnirja v počastitev 25-letnice naše tovarne električnih aparatov.

Organizatorji turnirja — marljivi šahisti tovarne Aparati, so skrbno pripravili lepo in zanimivo šahovsko prireditev, ki pa bi bila lahko še pomembnejša, če bi se je udeležili res vsi tisti (prek 60) šahisti, tudi iz bolj oddaljenih organizacij ZP, ki so sicer prijavi svojo udeležbo, a niso prišli na turnir. Tehnično pomoč so organizatorji imeli v šahovskem klubu „Iskra“, predsednik kluba Anton Preinfalk in slovenski šahovski prvak Jože Papler ter mojster Janez Barle pa so na turnirju uspešno odigrali svojo sodniško vlogo.

V šestih urah je skupno 35 tekmovalcev odigralo kar 2.211 partij, kar je nedvomno lepa številka. Partije so trajale po pet minut (vsak igralec), pri čemer so bile v marsikateri partiji šahovske ure neusmiljeni razsodnik.

Med 35 tekmujočimi iz 10 organizacij ZP jih je bilo največ (11) iz tovarne Aparati, kot edina šahistka pa je sodelovala tudi Anica Jerajeva iz IRI. Tekmovali so, razdeljeni v tri skupine, znotraj katerih je vsak tekmovalci igral z vsemi iz svoje skupine. Po prvem delu turnirja so se po štirje najboljši uvrstili v finalno skupino (12 tekmovalcev) in v dve tolažilni skupini.

vrstni red po končanem turnirju je bil v finalni skupini naslednji:

1. Janez Kumše (I. Commerce) 10 točk (1 p. izgubljena); 2. Jože Kerec (IRI) 8 (3); 3. Miha Šmid (Elektromehanika) 7 (4); 4. Martin Berce (Elektromehanika) 7 (4); 5. Stane Pertinač (EMO) 6,5 (4,5); 6. Dane Černe (Aparati) 6 (5); 7. Brane Deželak (Elektromehanika) 5 (6); 8. Rudi Krošelj (Aparati) 5 (6); 9. Pavle Sešek (Aparati) 4,5 (6,5); 10. Jože Špende (IEZE — TOZD Avtomatika) 3,5 (7,5); 11. Bogdan Brezigar (Aparati)

rič (IEZE — TOZD Avtomatika) 5,5 (1,5); 27. Anica Jerajeva (IRI) 4 (3); 28. Vojska (IRI) 3 (4); 29. Cimerman (Aparati) 3 (4); 30. Brečko (Aparati) 3 (4); 31. Šircelj (Aparati) 2 (5); 32. Rošič (Naprave) 0,5 (6,5); v finalu so pa odstopili Andreič, Iveta in Planinc.

Zmagovalec Janez Kumše iz Iskra Commerce je poleg diplome prejel še zmagovalni pokal in olimpijski šah (diplome so prejeli vsi do 10. mesta), drugo in tretje uvrščena sta prejela olimpijska šaha, naslednji trije pa lepe šahovske knjige, medtem ko so štiri nadaljnje (tolažilne) nagrade — ličen top dobili Anica Jerajeva (IRI), kot edina ženska, Pavle Sešek (Aparati) kot najstarejši udeleženec, Brane Deželak (Elektromehanika) kot najmlajši udeleženec in Anton Jerina (IRI).

Uvodne, kot tudi zaključne besede na turnirju, so izzvenele v vabilu, naj bi se šahovska igra v organizacijah ZP Iskra čim bolj razvila in naj bi takšnemu turnirju sledila še druga množična šahovska tekmovanja. —B.B.—

Zmagovalec jubilejnega šahovskega brzoturnirja — Janez Kumše (Iskra Commerce) s pokalom in nagrado.

Udeleženci šahovskega brzoturnirja pred tovarno elektronskih naprav, preden je z zamudo prispela skupina iz Sežane.

Namizni tenis osvaja

EKIPNO TEKMOVANJE
ELEKTROMECHANIKE
V NAMIZNEM TENISU
MED SINDIKALNIMI ODBORI

Komisija za šport in rekreacijo je po nekaj letnem premoru organizirala ekipno prvenstvo v namiznem tenisu Elektromehanike med sindikalnimi odbori. Pokazalo se je, da je v našem podjetju veliko zanimanje za to panogo, saj je nastopilo 11 ekip. Vsaka ekipa je imela prijavljenih od 4 — 6 igralcev. Tekmovanje se je odvijalo v domu TVD Partizan Stražišče. Borbe med posameznimi ekipami so bile izredno zanimive in izenačene. Poleg aktivnih igralcev Ramovža, Tadini, Keršteina in do pred kratkim aktivnim Pogačnikom, Antoličem, Trčkom, so nastopili veterani Petrovič, Marjan Štrukelj in Markič. Razveseljivo je tudi, da je poleg omenjenih nastopila vrsta igralcev, ki se z namiznim tenišom ukvarja rekreativno. Posamezniki so pokazali zavidanja vredno borbenost. Marsikateri igralec se je pošteno oznojil ali pridobil nekoliko na liniji.

Najbolj izenačena je bila ekipa MERILNIH NAPRAV v postavi: Tadini, Pogačnik, Humer in Benčina, ki je osvojila prvo mesto, druga pa je bila ekipa ERA v postavi: Kerštein, Antolič, Ferenčak, tretja je bila ekipa ATC v postavi: Ramovž, Planinc, Šemrl, Rahne, četrta je bila ekipa SPD v postavi: Hafnar, Selan, Burja in Kavčič, kar predstavlja ugodno presenečenje. Peta je bila ekipa „Stikala“, šesta TEA, sedma ekipa organizacijskega področja, osma ekipa merilnih naprav II, deveta ekipa tehničnih služb II, deseta ekipa tehničnih služb I in 11. ekipa kadrovskega področja.

Prva ekipa je prejela lep prehodni pokal, do petega mesta pa so prejele ekipe plakete in diplome.

Zaključek tekmovanja je minil v veselem vzdušju, kjer so si igralci zaželeli čim več takih tekmovanj in prijateljskih srečanj, obenem pa so izrekli pohvalo vodstvu turnirja za nemoteno in brezhibno izvedbo.

Stane Pogačnik

Komisija za šport in rekreacijo pri sindikalnem odboru razpisuje

X. letne športne igre

ki bodo 22. in 23. junija 1974 v Celju.

Tekmovanja bodo tekla v naslednjih športnih disciplinah:

za moške:

nogomet
košarka
rokomet
odbojka
streljanje
namizni tenis
balinanje
šah.

za ženske:

košarka
rokomet
odbojka
kegljanje
streljanje
namizni tenis

Vsaka sindikalna organizacija pri ZP Iskra lahko prijavi po eno ekipo za vsako športno disciplino. V ekipah lahko nastopajo izključno samo člani kolektiva ZP Iskra.

Sindikalne organizacije morajo svoje ekipe prijavit do 20. maja t.l. na naslov: Sindikalni odbor ZP Iskra, trg Prekomorskih brigad 1.

Planinski izlet na Peco

Planinsko društvo Iskra bo organiziralo planinski izlet na Peco v soboto, 25. maja t.l.

Odhod posebnega avtobusa bo iz Kranja (izpred hotela Creina) ob 3.30, oz. iz Ubljane, s Trga revolucije (nasproti univerze) ob 4., nato čez Trojane, Bovš, Velenje, Dravograda do Črne na Koroškem. Od tu na vrh je približno 1 ure hoje, prav toliko nazaj. Izlet je primeren za vse, tudi manj „trenirani“.

Prijave sprejema: PD Iskra, Ljubljana, Trg Prekomorskih brigad 1, tel. 57-696, do vključno 23. maja.

Prispevek za člane PD Iskra je 30 din, za nečlane 60 din.

Najštevilnejša je bila ekipa organizatorjev turnirja.

2,5 (8,5); 12. Velimir Bilbija (I. Commerce) 1 (10); I. tolažilna skupina: 13. Anton Jerina (IRI) 9 (2); 14. Marjan Strnad (Sprejemniki) 8,5 (2,5); 15. Darko Cotic (Sprejemniki) 7,5 (3,5); 16. Tavčar (Sprejemniki) 7,5 (3,5); 17. Korošec (Sprejemniki) 7 (4); 18. Čelesnik (Elektronika) 6,5 (4,5); 19. Oblak (CAOP) 6 (5); 20. Furlan (Aparati) 3,5 (7,5); 21. J. Krošelj (Aparati) 3 (8); 22. Anžur (Aparati) 3 (8); 23. Sluga (Aparati) 2,5 (8,5); 24. Jereb (IRI) 2 (9); II. tolažilna skupina: 25. Fon (IEZE — TOZD Avtomatika) 7 (0); 26. Zemlja-

IZLET NA KANIN

Komisija za šport in rekreacijo ISKRE Elektromehanika Kranj organizira skupno s smučarsko in planinsko sekcijo podjetja smučarski izlet na Kanin. Odhod iz Kranja z avtobusom izpred kina Center bo v soboto, 25. 5. 1974, ob 5. uri, povratek zvečer.

Udeleženci izleta naj vzamejo s seboj hrano za 1 dan. Izlet je namenjen predvsem smučarjem, seveda pa tudi ostalim članom kolektiva. Prijavite se lahko v pisarni sindikata (nad restavracijo), tel. 2-395. Prispevek s stroškom izleta je 20 din, ki ga je treba vplačati ob prijavi.

Cena za prevoz z žičnico (dnevna karta) je 25 din, samo za prevoz gor in nazaj, pa nekaj manj, kar plača vsak izletnik sam.

Informacije dobite na tel.: 2-654.

Vabljeni!

Še en posnetek z uspešnega dela brigadirjev prve izmene na Dugem otoku.

Tovarna elektronskih naprav „ISKRA“ — Ljubljana, Stegne št. 11

VABI K SODELOVANJU:

1. KV splošnega ključavničarja za dela v kleparni
2. KV strugarja
3. KV rezkalca
4. večje število delavk za dela v elektromontaži
5. več snažilni za čiščenje tovarniških prostorov

Nastop službe je mogoč takoj. Kandidati naj se osebno zglasijo v kadrovske službi tovarne.

Nogometasi tovarne Aparati so v letošnji sindikalni ligi nepremagljivi. V zadnjih dveh kolih so najprej premagali ekipo železniške postaje z 2 : 0 (0:0), nato pa še ekipo tovarne Rog s 3 : 0 (3:0).

A. Kastelic

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

FRANČIŠKE HRIBAR

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v tovarni števec podjetja Elektromehanika v Kranju za izraze sožalja, podarjeni venec in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Sin Jože Hribar

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega moža in očeta

JANEZA VERBIČA

se najlepše zahvaljujem vsem njegovim sodelavcem, sindikatu v kranjski tovarni in vsem, ki so z nama sočustvovali, podarili vence, nama finančno pomagali ter spremili dragega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Zena Ani in hčerka Ivica

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

ALOJZIJE TURK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz finančnega sektorja tovarne „Aparati“ za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Hči Slavka Tosetto z družino

ZAHVALA

Ob smrti moje drage tete

CECILIJE MIHELIC

se prisrčno zahvaljujem vsem sodelavcem v GPP tovarne TEA — Elektromehanika, Kranj, za izraženo sožalje, denarno pomoč in cvetje.

Nečakinja Marija Cej

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec, odgovorni urednik: Janez Šilc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 2333 — Tisk: Združeno podjetje LJUDSKA PRAVICA — LJUBLJANSKI DNEVNIK, Ljubljana